

Täysistunto

Torstai 14.4.2016 klo 15.59—18.39

Täysistunto alkoi klo 15.59. Täysistunto päättyi klo 18.39.

Puhetta johtivat puhemies Maria Lohela (15.59—17.33), ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (17.33—18.12) ja toinen varapuhemies Paula Risikko (18.12—18.39).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

Muistutan tässä yhteydessä, että puheenvuorot ovat yhden minuutin mittaisia, jolloin ehditään ottaa mahdollisimman monta kysymystä ja vastausta.

2.1. Suullinen kysymys opettajankoulutuksen lakkauttamisesta Savonlinnassa (Satu Taavitsainen sd)

Suullinen kysymys SKT 40/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Taavitsainen.

Keskustelu

16.00 **Satu Taavitsainen sd:** Arvoisa puhemies! Maanantaina Etelä-Savossa oli surun päivä, kun saimme tiedon Savonlinnan opettajankoulutuksen lakkauttamisesta. Savonlinnan OKL:n työ on laadullisesti huipputasoa. Opettajien koulutus eri puolilla Suomea on erittäin tärkeää, koska maamme sivistystaso perustuu osaaviin, ammattitaitoisiin opettajiin. Viime kaudella opetusministeri Jukka Gustafsson piti huolen koulutuksen säilyttämisestä Savonlinnassa. Lakkautuspäätös on satojen työpaikkojen, miljoonien verotulojen sekä ostovoiman menetys Savonlinnan kaupungille ja koko Etelä-Savon maakunnalle. 850 opiskelijaa on tuonut elämänvoimaa, ja heidän lähtönsä heikentää maakuntamme vetovoia-

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

maa, aluetaloutta, opetus- ja kulttuuritasoa ja pätevien opettajien saamista töihin päiväko-teihin ja kouluihin.

Arvoisa opetusministeri! Miksi ette puuttunut tilanteeseen? (Puhemies koputtaa) Miksi te ette tätä asiaa hoitanut, kuten edellinen opetusministeri toimi Savonlinnan puolesta?

16.02 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itä-Suomen yliopiston päätös lakkauttaa Savonlinnan opettajan-koulutuslaitos ja siirtää toiminnot ja opettajankoulutusta sieltä Joensuuhun on raskas päätös tietenkin Savonlinnan alueelle. Tässä salissakin lukuisat kansanedustajat alueelta ovat tehneet kovasti töitä tätä asiaa vastaan, mutta haluan korostaa sitä, että päätöksenteko tässä kysymyksessä on perustuslakimme ja yliopistolakimme mukaan vahvasti yliopistoilla eli autonomian piirissä, ja tosiaan silloin päätöksentekijätaho tässä kysymyksessä on Itä-Suomen yliopisto. Hallitus keskusteli siitä mahdollisuudesta, että olisimme voineet jatkaa sitä 2 miljoonan euron lisärahoitusta, mutta käsityksemme mukaan se ei olisi vaikuttanut Itä-Suomen yliopiston päätökseen.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan.

16.03 Satu Taavitsainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä yliopistojen autonomia oli silloinkin, kun Gustafsson asioita hoiti. Minulla on tässä yliopiston edustajan lausunto sanomalehti Karjalaisesta: "Selkeätä tarjousta asiasta ei ole meille missään vaiheessa tullut suullisena eikä kirjallisena. Nyt annetaan ymmärtää, että meille on tarjottu rahaa ja olemme siitä kieltäytyneet. Tämä ei ole tilanne, Mönkkönen vakuuttaa." Tämä on valtavan iso asia Savonlinnalle, ja tuon hallitukselle terveisenä, että koko Etelä-Savon maakunta on pettynyt. Selvästikin teiltä puuttuu tahtotila. Toimintanne on aivan käsittämätöntä: koulutuspaikat keskitetään, junavuorot lopetetaan, posti ja taksit eivät kohta enää kulje, käräjäoikeuksia lopetetaan, poliisilaitoksia suljetaan, ja kohta suljettaneen yliopistokeskuksetkin.

Arvoisa ministeri Vehviläinen, miksi te annatte käyttää koulutussäästöjä ideologisen keskittämisen välineenä? Miksi sallitte kasvavat alue-erot ja lisäätte alueiden välistä epäoikeudenmukaisuutta?

16.04 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä tuli kyllä aikamoinen lista, jonka niputitte nyt tähän yhteen päätökseen. Totean sen, että kaikki, jotka ovat lakkautuksia, ovat jonkun yksittäisen kaupungin tai kunnan tai koko maakunnan kannalta aina hankalia. Kuten ministeri Grahn-Laasonen jo edellä totesi, me kävimme hallituksen keskuudessa tästä OKL-asiasta ja Itä-Suomen yliopisto-asiasta keskustelua, mutta meille kyllä tuli selkeä viesti siitä, että yliopisto olisi halunnut pidempiaikaisen ratkaisun, että ei sellaista aina muutama vuosi kerrallaan, ja sellaista ratkaisua — kun te viittasitte tässä ministeri Gustafssoniin aikaisemmin — ei myöskään tässä neljän vuoden aikana ole haettu. Itse ajattelen sillä tavalla, että meidän pitää katsoa alueellistamista ja ylipäänsä alueitten kehittämistä laajasti yhdessä, ja meillä on tämä alueellistamisen koordinaatiotyöryhmä, jota vetää valtiosihteeri Jari Partanen, ja me olemme nyt tekemässä, juuri parasta aikaa, sellaista selvitystä, jossa katsotaan, että pystyttäisiin mini-

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

moimaan niin, että tällaisia lakkautuspäätöksiä mahdollisimman vähän sattuisi samoille paikkakunnille. Ne ovat erittäin (Puhemies koputtaa) hankalia.

16.05 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oikeastaan ministeri Vehviläinen kaiken oleellisen tässä totesikin, mutta haluan vielä kertoa tämän tapahtuneen taustoista. Eli 8 vuotta sitten silloinen opetusministeri Sarkomaa pystyi 2 miljoonan euron lisärahoituksella turvaamaan opettajankoulutuksen jatkon, ja sen jälkeen ministeri Gustafsson, mutta tilanne on siinä mielessä elänyt, että se edellyttäisi siellä Savonlinnassa huomattavan suuria investointeja, ja tämän pohjalta Itä-Suomen yliopisto ei ole esittänyt meille pyyntöä tästä 2 miljoonan euron lisärahoituksesta. Keskustelimme kuitenkin tästä mahdollisuudesta hallituksen piirissä, ja niin kuin ministeri Vehviläinen kertoi ja itsekin aiemmin kerroin, se ei olisi tätä päätöstä käsityksemme mukaan muuttanut suuntaan tai toiseen. Nyt meidän tehtävämme onkin katsoa vahvasti tulevaisuuteen ja pohtia niitä keinoja, millä tavalla Savonlinnan alue voi tulevaisuudessa kehittyä ja säilyä elinvoimaisena, ja sitten toisaalta (Puhemies koputtaa) tärkeä kysymys on opettajankoulutuksen kehittäminen Suomessa laajemmin.

16.06 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä tarkkaavainen kuulija kyllä huomaa nyt sen, että tässä nyt ei välttämättä olla kovin kaukana siitä, että Savonlinnan opettajankoulutus voisi siellä jatkua. Tämä on tietysti minulle henkilökohtaisesti hyvin tärkeä asia, koska tein paljon töitä sen suhteen. Ja me tiedämme, (Timo Heinonen: Miksi lopetitte Hämeenlinnan opettajankoulutuksen?) että Savonlinnan opettajankoulutus on poikkeuksellisen laadukasta. Opiskelijat valmistuvat tavoiteajassa. Yksi kolmasosa suorittaa kaksoistutkinnon: luokanopettajan pätevyyden ja aineenopettajan pätevyyden.

Nyt, arvoisa pääministeri, anteeksi, että kysyn tämän teiltä, mutta tässähän on kysymys aluetalouden ja Savonlinnan kaupungin kannalta yli 100 miljoonasta eurosta. Minusta teidän kannattaisi nyt ottaa tällainen poliittisen vaikuttamisen sauva käteenne ja pyrkiä vielä vaikuttamaan, kun toukokuussa ovat nämä neuvottelut (Puhemies koputtaa) ministeriön ja yliopiston välillä, että löydettäisiin ratkaisu tähän. Otatteko sauvan käteen?

16.08 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä Savonlinnan päätös on erittäin ikävä ja valitettava. Me kävimme hallituksen kesken keskustelua siitä, ja meillä oli valmius tämän tyyppisen rahoituksen jatkamiseen, ja tieto siitä on saatu yliopistolle. Odotimme yliopistolta ehdotusta siitä, että tämmöisen rahoituksen turvin jatkuvuus voitaisiin taata, jotta me pystymme sitten asiaa käsittelemään eteenpäin. Vieläkään se ei ole liian myöhäistä. Jos yliopisto tällaisen ehdotuksen tekee, niin otamme sen mielellämme käsittelyyn.

Talouden raamit ovat äärimmäisen tiukat, kuten me kaikki tiedämme. Minäkin vierailin yliopistolla ja keskustelin nimenomaan tästä kysymyksestä, ja kyllä silloinkin oli aika selkeä viesti se, että välttämättä tämä 2 miljoonaa euroa vuodessa, tämän rahoituksen jatkaminen, ei enää tätä päätöstä muuttaisi miksikään. Mutta me puoleltamme (Puhemies koputtaa) olemme valmiita tätä miettimään, jos sieltä tulee ehdotus.

16.09 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskusta on aina kertonut olevansa maakuntien puolustaja. Siksi onkin kummallista, että tämä

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

keskustajohtoinen hallitus vie maakunnista tuomioistuimet, poliisit, postit ja jopa raideliikenteen. (Välihuutoja) Tosin aluepolitiikkaa ei mainita hallitusohjelmassakaan, joten siinä mielessä linjassa mennään. Tähän peilaten esimerkiksi Fimean alueellistamispäätöksen purkaminen on ymmärrettävää mutta ei suinkaan hyväksyttävää.

Pohjois-Karjalassa viimeisin kauhistuksen aihe on ehdotus oman alueen pelastustoimen lopettamisesta. Pohjois-Karjalan pelastustoimi on toiminut niin tehokkaasti ja alueen erityispiirteet huomioiden, että saman mallin voisi kopioida koko Suomeen. Miksi pitää rikkoa sitä, mikä toimii hyvin? Millaisiin kustannusvaikuttavuusanalyysiin tällainen ehdotus oikein perustuu?

16.10 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin minä haluan kyllä sanoa tähän aluepolitiikkaan ja aluekehittämis-keskusteluun, että ei tässä nyt ole puhdas kaula kenelläkään tässä salissa. (Paavo Arhinmäki: Kaikkein vähiten keskustalla! — Keskustan ryhmästä: Höpö höpö!) Kaikki hallitukset, hallituspuolueet, myös kaikki nyt oppositiossa olevat, ovat olleet tekemässä keskittäviä päätöksiä. Esimerkiksi edustaja Merja Mäkisalo-Ropponen muistaa varmasti, että viime vaalikaudella esimerkiksi muodostettiin Itä-Suomen poliisilaitos, ja Pohjois-Karjalan poliisilaitos jouduttiin silloin lakkauttamaan, yhdistettiin vaalipiirejä pelkästään Itä-Suomessa — niin että minä haluan todeta, että sellainen puhdasotsaisuus, että joku ei olisi tehnyt keskittämispäätöksiä, ei pidä paikkaansa.

Mutta sitten tästä pelastustoimen asiasta: Me olemme jo aiemmin linjanneet, että pelastustoimi irrotetaan kuntapohjasta ja se tulee valtionhoitaiseksi. Sisäministeriö on esittänyt nyt, että järjestämisvastuu olisi viidellä — eli yliopistollisten keskussairaaloitten yhteydessä — (Puhemies: Aika on täynnä!) mutta tuotanto kaikilla 18 maakunnalla.

16.11 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Opetusministeri lähetti syksyllä yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen johdoille avoimen kirjeen, jossa hän peräänkuulutti osaamisen keskittämistä. Sama tavoite on vahvasti esillä myös hallitusohjelmassa, jossa todetaan, että hallitus tukee rahoituksella alueellisia ja alakohtaisia vahvoja osaamiskeskittymiä. Ei kai tämän todella pitänyt tarkoittaa sitä, että hallituksen tavoite osaamisen keskittymisestä tarkoittaa, että hyvin toimivia ja edistyksellisiä yksiköitä, kuten Savonlinnan opettajakoulutus, todella lakkautetaan? Savonlinnasta lakkautettiin jo synnytykset, ja keskussairaalan alasajoa on ollut tietyllä tavalla. Nämä molemmat asiat, ja nyt vielä opettajankoulutuslaitoksen lakkauttaminen, vaikuttavat hyvin, hyvin vahvasti tuon kaupungin, Savonlinnan, ja sen ympäristön tilanteeseen.

Savonlinna ympäristöineen on merkittävä koko Suomelle. Oliko tämä päätös todella järkevä? Eikö opetusministeri voi arvovallallaan myös käyttää ohjausta? Voisiko asiaan saada vielä muutosta?

16.12 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos ja kun Suomi haluaa pärjätä kansainvälisesti tutkimuksessa ja korkeakoulutuksessa, niin kyllä meidän täytyy ottaa vakavasti ne viestit, mitä olemme saaneet niin OECD:ltä kuin kansainvälisiltä arviointipaneelilta ja suomalaisestakin tutkimuksesta ja arvioinnista, kuten Suomen Akatemian Tieteen tilasta. Ne osoittavat sen, että meidän pitää pystyä Suomessa rakentamaan vahvempia osaamiskeskittymiä ja kiinnosta-

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

via tutkimusmiljoit, joihin voidaan houkutella parhaita tutkijoita niin kansainvälisesti kuin kotimaastakin. Se on aivan totta.

Mutta haluan palata tähän opettajankoulutukseen ja todeta siitä sen, jotta ei synny väärää käsitystä, että Suomessa ei olla nyt siis vähentämässä opettajankoulutusta, vaan päinvastoin tarvitsemme tulevaisuudessa lisää opettajia, jotka ovat maailman parhaita, niin kuin suomalaiset opettajat ovat. Samoin lastentarhanopettajien koulutusmääriä lisätään. Ja samoin olemme käynnistäneet Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman, jossa ovat mukana kaikki opettajankoulutusta tarjoavat korkeakoulut, ja ammattilaisten voimin (Puhemies koputtaa) uudistetaan suomalaista opettajankoulutusta (Puhemies: Aika on täynnä!) ja kehitetään sen laatua.

16.13 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me tarvitsemme kansainvälistä menestystä, mutta tarvitsemme myös vakuutusta siitä, että Suomessa riittää päteviä ammattilaisia. Kajaanin opettajankoulutuslaitoksen lakkauttaminen muutama vuosi sitten on jo nyt osoittanut sen, että näin ei käy. Siellä on jo pulaa pätevistä opettajista.

Ministeriö ei voi myöskään koskaan mennä yliopistojen autonomian taakse. On aina maan hallituksen vastuulla se, että osaamista ja päteviä opettajia löytyy koko maasta. Sen takia haluan kysyä: oletteko valmiita käymään neuvotteluja siitä, josko joku toinen yliopisto haluaisi ylläpitää Savonlinnan filiaalia, tai jos näin ei käy, oletteko valmis toukokuun tulohjausneuvotteluissa ottamaan esiin sen vaihtoehdon, että nämä paikat eivät siirry Joensuuhun vaan ne ylläpidetään Savonlinnassa, jolle tämä ratkaisu merkitsee samaa kuin Helsingille se, jos täältä lähtisi yli 20 000 opiskelupaikkaa pois?

16.14 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toistan vielä sen, että perustuslain ja yliopistolain turvaama itsehallinto tarkoittaa, että yliopistot itse päättävät, miten opetetaan ja missä opetetaan. Minä olen käynyt tästä nyt keskustelussa olevasta kysymyksestä paljon keskustelua sekä paikallisten ja savonlinnalaisten ja alueen toimijoiden kanssa että sitten yliopiston kanssa, niin kuin kaikkien Suomen yliopistojen kanssa tällä hetkellä käymme erittäin tiivistä vuoropuhelua liittyen toukokuussa käytäviin sopimusneuvotteluihin tulevaisuudeksi. Olen avoin käymään kaikenlaista keskustelua myöskin tulevaisuudessa, ja he ovat tervetulleita ministeriöön käymään näitä keskusteluja ihan koska tahansa.

16.15 Tuomo Puumala kesk (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! On tavattoman tärkeää, että pääministeri tällä tärkeällä areenalla vielä oikaisi ne osittain virheellisetkin tiedot, etteikö hallitus olisi halunnut auttaa ja tukea tässä asiassa, ja kertoi, että vieläkin on mahdollista, kun edustaja Gustafsson sitä kysyi. Tämä oli tavattoman tärkeää.

Ministeriltä kysyisin, kun tuo selvitysmies Roope Uusitalo päätyi siihen ajatukseen, että varsinaisesti tuossa mahdollisuuksien tasa-arvossa — siis siinä, että jokaisella on mahdollisuus — hänen mielestään olennainen seikka ei ehkä ole se, onko lainaa vai opintorahamuotoista tukea, mutta sanoi sivulauseessa, että alueellisella, kattavalla korkeakouluverkolla sen sijaan on valtavan suuri merkitys tämän mahdollisuuksien tasa-arvon näkökulmasta: miten te jatkossa, kun näitä tulohjausneuvotteluja käydään ja profiloitumiseen pyritään, siihen, että jokainen löytää oman vahvuusalueensa Suomessa, Euroopassa ja

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

maailmassa, aiotte edistää tuota alueellista tasa-arvoa, joka on myös nuorten mahdollisuuksien tasa-arvoa?

16.16 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa on kansainvälisesti ja pohjoismaisesti vertaillen kattava korkeakouluverkko myöskin tulevaisuudessa, ja siitä pidetään kiinni. Valmistaudumme tulossopimusneuvotteluihin, jotka tosiaan yliopistojen kanssa ovat ihan kohta, nyt touku-kuussa, ja syksyllä ammattikorkeakoulujen kanssa, ja olemme lähteneet liikkeelle siitä, että kysymme korkeakouluilta, jotka ovat Suomessa autonomisia toimijoita jo ihan lainkin turvaten, näkemyksiä siitä, millaisena he näkevät oman tulevaisuutensa ja millaisien osaa-misvahvuuksien varaan he rakentavat omaa tulevaisuuttaan. Tätä vastaavaa työtä tehdään myöskin Suomen Akatemiassa, joka on keskittynyt profiloitumisrahoituksella tukemaan tätä muutosta. Samoin meillä on strateginen rahoitus, joka auttaa ja joka on mahdollistanut aiemmin muun muassa tämän 2 miljoonan euron panostuksen ja voi sen mahdollistaa tulevaisuudessakin, ja niin edelleen. Me olemme vahvasti mukana korkeakoulujen kanssa tekemässä sitä työtä, jolla rakennetaan tulevaisuuden korkeakoulujärjestelmää Suomeen, ja olemme avoimia tälle keskustelulle myöskin jatkossa, (Puhemies koputtaa) mutta korostamme sitä, että tätä ei tehdä ylhäältäpäin, vaan autonomia on vahva.

16.17 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Fakta nyt vain on se, että tämä hallitus ei pitänyt huolta siitä, että Savonlinnassa jatkossakin koulutetaan opettajia, toisin kuin edeltäjä, ministeri Gustafsson, piti silloin huolta. Tämä herättää yleisemmän kysymyksen tämän hallituksen aluepolitiikasta. Aluetieteen professori Hannu Katajamäki aika tyhjentävästi arvioi hallituksen aluepolitiikkaa. Hän totesi, että hallitusohjelmassa ei lue siitä sanaakaan. Kävin valtioneuvoston nettisivulla: siellä ei sanota, kenelle ministereistä aluepolitiikka kuuluu. Kun nimenomaan keskusta oli se, joka puhui viime kaudella paljon ideologisesta keskittämisestä, niin kyllä nyt, kun katsotaan tämän hallituksen päätöksiä, kohta maakunnissa ei kulje juna, siellä ei kulje posti, sieltä viedään tuomarit, poliisit, nyt viedään koulutuspaikatkin. (Välihuutoja keskustan ryhmästä) SDP:n linja on se, että meidän pitää tukea maakuntien, alueiden omia vahvuuksia. Nyt hallitus tekee täysin toisinpäin. Ministeri Vehviläinen, te vastaatte tämän hallituksen aluepolitiikasta. Miten arvioitte hallituksen aluepolitiikkaa tähän mennessä?

16.18 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Te ette kysymyksen alkuvaiheessa tiennyt, kuka vastaa, mutta lopussa tiesitte sitten. (Ben Zyskowitz: Nimenomaan!)

Totean, että aluepolitiikka, aluekehittäminenhan kuuluu kaikille ministereille omalla toimialallaan. Jos me katsomme nyt viimeaikaisia linjauksia, esimerkiksi vaikka viime viikolla kehyspäätöksen yhteydessä olevia linjauksia, niin esimerkiksi liikennepolitiikan puolella on tehty myös merkittäviä ratkaisuja, myös Itä-Suomen osalta, jos katsotaan esimerkiksi Mikkeli—Juva-ratkaisua — ministeri Berner ei ole täällä nyt paikalla — tai sitten vaikka biotaloutta hallituksen isona kärkihankkeena, minkä verran siellä tulee olemaan panostuksia. Minä itse ajattelen niin, että on vähän vanhanaikaista vain hokea aluepolitiikka aluepolitiikka, vaan se tulee nimenomaan tekojen kautta. (Välihuutoja vasemmalta) Jos biotalous tai matkailuun ja eri substanssiasioihin panostaminen ei ole hyvää aluekehittämistä, niin mikä sitten olisi?

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

16.20 Kimmo Kivelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä on erittäin valitettava asia tämä Savonlinnan opettajankoulutuksen lakkaaminen, kun muistamme vielä sen, että se on maineikkaan Sortavalan naisopiskelijaseminaarin perillinen.

Haluan edustaja Järviselle muistuttaa, että kun Kajaanin OKL lakkautettiin, niin taisivat vihreät olla silloin hallituksessa.

Mutta joka tapauksessa tämä on Savonlinnan henkiseen ilmapiiriin raju isku, ja kysynkin: onko hallituksella suunnitelmissa jonkinlaista kriisipakettia Savonlinnaa varten, kuten on ollut näillä teollisuuspaikkakunnilla, joilla on koettu raskaita asioita, esimerkiksi Salon kaupungissa?

Puhemies Maria Lohela: Kuka tarttuu? Ministeri Grahn-Laasonen.

16.21 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä Itä-Suomen yliopiston ratkaisu on varsin tuore, joten emme ole vielä ehtineet hyvin paljoa tästä keskustella sen jälkeen. Mutta ajatuksissa on se, että ilman muuta Savonlinnan kanssa pitää nyt keskustella siitä heidän tulevaisuudestaan ja siitä, mitä voimme tehdä sen tukemiseksi, että Savonlinna on edelleenkin jatkossa elinvoimainen ja että siellä on edellytyksiä opiskella. Ja alueella on toki myös muita koulutustoi-mijoita kuin Savonlinnan opettajankoulutuslaitos, niin että voimme käydä keskustelua myöskin näistä. Eli hyvässä vuoropuhelussa pyrimme jatkossakin, niin kuin tähänkin asti, käymään tätä keskustelua sen turvaamiseksi, että meillä Suomessa alueet, niin Savonlinna kuin kaikki muutkin, pärjäävät. Tämä on tärkeä yhteinen asia, ilman muuta tämän hallituksen tahto.

16.21 Satu Taavitsainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valta antaa mahdollisuuden toimia, ja Gustafsson toimi eikä vain odottanut yliopistolta pyyntöä. Olen aina pitänyt punamultayhteistyöstä, ja itselleni aluepolitiikka on tasa-arvoisuuden luomista eri osissa maata asuville suomalaisille. Parasta aluepolitiikkaa on pitää liikenneväylät kunnossa, huolehtia osaavan työvoiman saatavuudesta ja siitä, että kansalaisten peruspalvelut ovat saatavilla kaikille eri puolilla maata. Nyt näyttää siltä, että markkinat ovat saaneet yliotteen tästä hallituksesta ja teette historiallisen voimakasta keskittämispolitiikkaa, jota toteuttavat pääministerin johdolla ministerit Berner ja Vehviläinen, ja maakuntien keskustalaiset ovat hiljaa. Olette vedenjakajalla: joko säilytätte ja vahvistatte alueita ja kansallista eheyttä tai puratte niitä. Ministeri Vehviläinen, vetoan teihin, että näivettämisen sijaan pidätte kiinni Savonlinnan ja koko maan elinvoimasta.

16.23 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tästä Savonlinnan asiasta: Vierailin itse yliopistolla. Keskustelin tästä Savonlinnan OKL:n tulevaisuudesta, ja minulle tuli hyvin selväksi se, että tämänmuotoisella väliaikaisella rahoituksella, mikä oli tämä 2 miljoonaa per vuosi, ei OKL:n tulevaisuutta voitaisi turvata. Tästä on käyty keskustelua ihan viime metreille asti, siihen päätöksentekoon asti. Ja niin kuin sanoin, jos yliopistolla on toinen kanta tähän asiaan, niin siihen voidaan tarvittaessa palata.

Mitä tulee tähän aluepolitiikkaan, niin aika paljon on hallitus tehnyt päätöksiä esimerkiksi tieverkon korjausvelan kuntoon saamiseksi: 600 miljoonan panostus ympäri Suomea. Teimme nyt myöskin etupainotteisen infrapaketin, joka kattaa koko Suomen. Meillä

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

on myöskin tarkoitus siirtää vielä korjausvelan kattamiseksi yli 300 miljoonan euron paketti hallituskauden (Puhemies koputtaa) lopulla. Paljon on päätöksiä tehty juuri sen edellytysten (Puhemies: Aika on täynnä!) luomiseksi.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys työllisyyttä edistävästä toimista (Antero Vartia vihr)

Suullinen kysymys SKT 41/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys. Edustaja Vartia.

Keskustelu

16.24 Antero Vartia vihr: Arvoisa rouva puhemies! Kelan johtama perustulokokeiluselvitysryhmä luovutti pari viikkoa sitten esiselvityksen siitä, miten perustulokokeilu voitaisiin Suomessa toteuttaa. Selvitys luo hyvän pohjan onnistuneelle kokeilulle, jolla voitaisiin aidosti nähdä, miten perustulo vaikuttaa ihmisten elämään, työllisyyteen ja yrittäjyyteen. Nyt on poliittisen päätöksenteon vuoro, jotta selvitysryhmä voi valmistella tarkan kokeilumallin. Kysynkin ministeri Mäntylältä: mitä hallitus aikoo päättää perustulokokeilusta, ja tullaanko kokeiluun käyttämään muista sosiaalietuuksista säästyviä rahoja, jotta kokeiluun saadaan mukaan riittävästi ihmisiä?

16.25 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymys on mitä tärkein. Hallitus on nyt ensi viikolla kokoontumassa ensimmäisen kerran tämän asian äärelle keskustelemaan näistä tulevista jatkolinjauksista. Muun muassa eilen keskustelin puheenjohtaja Niinistön kanssa tästä asiasta, ja sain erinomaisen hyviä ajatuksia myöskin opposition suunnasta ja vihreiden suunnasta siitä, minkälaisia asioita te pidätte tärkeinä. Itse pidän erittäin tärkeänä sitä, että tätä vuoropuhelua käydään kaikkien puolueiden kesken, ja pidän tärkeänä sitä, että löydämme semmoisia toimintatapoja, joilla on ihan aito tavoite. Yhtenä osana tätä on muun muassa tämä, että selvitämme nyt sitten ilman muuta, onko mahdollista hyödyntää näitä sosiaaliturvaetuuksia, koska silloin se laajentaisi tätä kokeilua huomattavasti suuremmalle joukolle, jolloin voidaan myöskin olettaa, että nämä (Puhemies: No niin, ja aika on täynnä!) saatavat tutkimustulokset ovat laajemmat.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

16.26 Antero Vartia vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus julkaisi tiistaina työllisyys- ja yrittäjyyspakettinsa. Paketissa on paljon hyvää, mutta mukana on myös työttömyysturvan ehtojen tiukentaminen ja vastikkeellisuuden lisääminen. Tämä on juuri päinvastainen suunta kuin perustulolla, joka vapauttaa ihmisiä, vähentää byrokratiaa ja tekee työnteosta aina kannattavaa. Miten hallitus aikoo sovittaa yhteen nämä ristiriitaiset päätökset, ja aikooko hallitus lisätä työllisyyttä pakon vai kannustavuuden kautta?

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

16.26 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä tässä on ihan rehellisesti sanottava, että sekä—että. On sitä keppiä ja on porkkanaa. Minä en luiki mihinkään puun taakse piiloon selittelemään mitään asioita, vaan puhun suoraan. (Välihuuto) Meillä on tulossa maanantaina tiedotustilaisuus, jossa me kerromme, minkälaisia velvoittavuuksia on tulossa. Mutta tässä keskustelussa on kyllä kummallinen sävy. Minä ymmärrän sen, että näihin tiukennuksiin suhtaudutaan tosi kriittisesti jo ennen kuin niitä on edes esitetty. Mutta toisaalta, sitten kun esitetään jotakin positiivista, niin kyllä on nihkeää saada minkäänäköistä positiivista palautetta siitä. Se niin kuin unohdetaan jatkuvasti. Eli edustaja Vartialle sanon, että sekä—että. Me joudumme tekemään myös niitä ikäviä päätöksiä, ja se tullaan perustelemaan maanantaina, miksi näin tehdään.

16.27 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sen verran jatkaisin tähän ministeri Lindströmin puheenvuoroon, että tämän perustulokokeilun tarkoitus on nimenomaan löytää nyt sieltä meidän järjestelmämme sisältä niitä elementtejä, jotka aiheuttavat näitä kannustinloukkuja, ja pohtia niitä eri vaihtoehtoja, joilla me saamme nimenomaan sen työn vastaanottamisen aina kannustavaksi. Se ei ole mikään yksinkertainen tehtävä. Ja tämän takia sen tutkimusasetelman täytyy olla erittäin tarkkaan pohdittu, koska meillä on sisäänrakennettuna järjestelmiin hyvin haastavia elementtejä — liittyen muun muassa asumistukeen ja moneen muuhun tällaiseen tulonsiirtoon — jotka täytyy nyt huomioida ilman muuta tässä kokonaisuudessa.

Mutta lähtökohta perustulokokeilulle on nimenomaisesti se, että me pystymme löytämään sieltä järjestelmän sisältä ne ongelmakohdat, jotka aiheuttavat sitä, että ihmiset kokevat, että heillä esimerkiksi ei ole oikeutta tai mahdollisuutta oman elämänsä hallintaan (Puhemies koputtaa) tai tehdä omaa elämäänsä koskevia valintoja, jotka liittyvät myös työn vastaanottamiseen.

16.29 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Työllisyyttä edistävät toimet, kuten tämä perustulokokeilu ja monet hallituksen yrittäjyyspaketin toimet, ovat erittäin kannatettavia. Me tarvitsemme lisää työpaikkoja. Kehotan hallitusta tutustumaan myös Vantaan kaupungin malliin työllistää vammaisia ihmisiä. He ovat onnistuneet samaan sekä kaupungille että myös yrityksiin työpaikkoja, ihan oikeita työpaikkoja, vammaisille ja osatyökykyisille.

Toisaalta hallitusohjelmassa on vammaisyrittäjyyteen liittyen hyviä kirjauksia, mutta kuitenkin ette tehneet vammaisyrittäjyyteen liittyen mitään päätöksiä yrittäjyyspaketin yhteydessä. Kysyisin hallitukselta: mitä aiotte tehdä vammaisyrittäjyyden edistämiseksi?

16.29 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On tietysti valitettavaa, että aina, kun näitä ideoita tuodaan esille, voi olla, että tulee sellainen kuva, että joku ryhmä olisi jäänyt jotenkin ulkopuolelle. Ei se tarkoituksellista ole, vaan totta ihmeessä myös tällaisille osatyökykyisille... Hallitusohjelmassa on vahva kirjaus osatyökykyisistä ja toisaalta sosiaaliturvan ja tämmöisen yhteensovittamisesta, niin että koetetaan helpottaa myös osatyökykyisten pääsemistä työelämään. Ja nimenomaan näitten kokeilujen kautta pyritään hakemaan uusia ideoita.

Tämä Vantaan malli vammaisille on minulle ihan uusi. Tutustunpa siihen, koska siinähan voi olla todellakin jotain potentiaalia. Kuten olen aikaisemminkin sanonut, kaikki hyvät ideat otetaan vastaan, ja kiitoksia tästä.

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

16.30 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen yrittäjyysehdoituksissa, ennen kaikkea, oli hyviä asioita. Siellä on mahdollisuus tähän starttirahan hyödyntämiseen ansiosidonnaisella ja sitten muitakin ehdotuksia: innovaatioaseteliä ja sitä, että ensimmäinen ulkopuolinen työntekijä olisi helpompi palkata.

Mutta jos lähdetään tästä laajemmasta näkökulmasta, niin nämäkin ovat tällaisia täsmäpaikkoja, joissa tietyissä tilanteissa helpotetaan yrittäjyyttä, ja sitten ne keinot siellä työntekijöiden puolella teillä olivat enemmän sitä raippaa. Nyt olisi tärkeämpää just miettiä sitä, onko tämä hallitus vähän niin kuin skitsofreeninen siinä, että työntekijöiltä rajoitetaan ja heiltä viedään etuuksia ja heitä raipoilla ohjataan kohti työntekoa, ja sitten yrittäjille tehdään tällaisia paikkoja yksityiskohtiin, jotka ovat hyviä mutta eivät muuta sitä kokonaisasetelmaa. Ja kun perustulossa lähtökohta on se, että kaikille tehdään taloudellisesti kannattavaksi olla yrittäjiä ja tehdä omia elämänvalintoja, jolloin niiden väliinputoajien — freelancereiden, pätkätyöläisten ja itsensä työllistäjien, jotka ovat nykyään siinä välimaastossa — tilanne helpottuisi, niin oletteko te skitsofreenisia vai ette? (Naurua)

16.31 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minä olen tietysti jäävi arvioimaan — voi olla, että välillä tulee skitsofreeninen olo, kun tätä työtä tekee, mutta en kyllä allekirjoita sitä, että hallitus jotenkin tieteen ja tahtoen hyökkäisi jonkin ryhmän kimppuun. Se ideahan tässä on tietenkin se, että ensiksi pitää saada yrittäjyyttä, pitää saada niitä yrityksiä, jotka voivat työllistää. Eivätkä nämä ole toisiaan jotenkin poissulkevia eikä näitä pidä laittaa vastakkain.

Tätä yhteyttä käytän nyt hyväkseni: kun tämä ideoitu niin sanottu työnäytekokeilu on saanut aivan ihmeellisiä kuvioita tuolla julkisuudessa, niin haluaisin pikkuisen sitä valaista. Tämä ideahan on siis idea kokeilusta, jossa tämä työnäyte olisi täysin vapaaehtoinen. Työtön voisi itse päättää, haluaako hän tarttua tähän tilaisuuteen vai ei, mennä työpaikalle näyttämään, onko minusta tähän työhön vai ei. Potentiaalinen työnantaja voi katsoa, onko tämä henkilö sopiva. Työttömyysturvalla tekisi tämän homman. Älkää nyt ampuko ideoita alas ennen kuin niitä on edes julkistettu! (Välihuutoja)

16.32 Annika Lapintie vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri tässä ideassa, jota ministeri Lindström tuossa esitteli, kysehan on siitä, kuten olette esitelleet, että ilman palkkaa, ilman lomaa, ilman työterveyshuoltoa ja ilman eläkkeen kertymistä työtön joutuisi töihin, tai pääsisi töihin, kuten haluatte sen ilmaista. Mutta on ihan pakko todeta, (Hälinää) että olisi kiinnostavaa tietää, mistä tehtaasta näitä hallituksen aivopieruja oikein tulee. Tämän kysyn sen vuoksi, ministeri Lindström, (Puhemies koputtaa) että meillä on jo koeajat, työharjoittelut ja työkokeilut, silppu- ja pätkätyöt, nollatuntisopimukset ja vastentahtoiset osa-aikatyöt. Onko hallituksen tarkoituksena luoda uusi ilmaistyöntekijöiden luokka?

16.33 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvä, että nimenomaan edustaja Lapintie, joka minusta käytti melko alatyylisellä ilmaisua, jota en toista tässä, otti tämän kysymyksen esille. Te puhuitte, että joutuisi, pääsisi, te annatte ikään kuin sellaisen kuvan, että me olemme luomassa järjestelmää, jossa pakotetaan johonkin, kun juuri sanoin, että tämä on vapaaehtoisuuteen pohjautuva. (Ben Zyskowicz: Se pitää kieltää työttömiltä!) Toisekseen, tämä on kokeilu, jonka perusteella sitten katsotaan, toimiiko se vai eikö se toimi. Jollei se toimi, se lopetetaan. (Välihuutoja)

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

Tämä hallitus uskaltaa tehdä kokeiluja ja uskaltaa tehdä virheitä ja myöntää ne virheet. Teille ei tunnu kelpaavan mikään, te ammutte ideat alas jo ennen kuin niitä on esitetty-kään! (Hälinää)

16.34 Ben Zyskowitz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Television Tenavat-sarjakuvassa oli Suuri kurpitsa, jota odotettiin tulevaksi ja joka ratkaisee kaikki ongelmat. Tämä perustulo on tämän päivän Suuri kurpitsa. Se poistaa köyhyyden, se poistaa kannustinloukut, se poistaa byrokratian, se poistaa sosiaaliturvaviidakon eikä se maksa mitään. Uskokoon, ken haluaa. Minä en oikein usko.

Mutta kannatan tätä hallituksen perustulokokeilua, koska se varmasti tuo esiin myös niitä haasteita, joita tällaiseen järjestelmään aivan varmasti liittyy. Kysymys kuuluu, että kun meillä on sellainen systeemi, että sosiaaliturvaa maksetaan kotiin, ja tämä on varsinkin sellaisille, jotka tulevat uusina työmarkkinoille, aika hankalaa — nuorille, maahanmuuttajille ja niin edelleen — niin eikö olisi hyvä kokeilla myös sellaista, että työikäisille ja työkykyisille ihmisille, varsinkin nuorille, ei maksettaisi sosiaaliturvaa kotiin, vaan aina edellytettäisiin ja tarjottaisiin jotain merkityksellistä tekemistä, joka on merkityksellistä näille ihmisille itselleen ja koko yhteiskunnalle.

16.35 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En tunnistanut kysymystä itselleni, mutta nousin siitä huolimatta ylös, kun puhemies käski. (Naurua)

Eli kyllä edustaja Zyskowitz on siinä mielessä jäljillä, että kyllä me olemme menossa semmoiseen suuntaan, jossa yhä enemmän myös velvoitetaan asioihin eikä ole niin, että olisi joku automaatio. Kun me puhumme aina siitä, että mikä kannustaa ja mikä ei kannusta, niin kyllähän pitää rohkeasti pystyä puuttumaan tällaisiin asioihin, jotka kannustavat valitsemaan sen, että en tee töitä — koska työtä tekemällä tämä maa nousee. Enkä syytä taaskaan työttömiä, vaan syytän järjestelmää, ja sitä järjestelmää ollaan tässä muuttamassa. Se vaatii ikäviäkin päätöksiä, ja siitä tulee vastalauseita ja -reaktioita, mutta tämä hallitus uskaltaa niitä päätöksiä tehdä.

16.36 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä tämä perustulokysymys nyt liittyy sitten enemmän sinne minun sektorilleni, vaikka tässä ministeri Lindström erinomaisesti vastasi.

Kyllä: kyllä täytyy olla näin, että nimenomaan aktivoidaan ihmisiä tällaiseen erilaiseen työn vastaanottamiseen ja kannustetaan siihen. Se, miten se tapahtuu, on sitten toinen kysymys, ja nimenomaan tällä perustulokokeilullahan nyt pyritään siihen, että me löydämme ne kipukohdat siitä, kuinka me saamme ihmiset aktivoitumaan ja myöskin ottamaan enemmän vastuuta siitä omasta elämästään ja omasta elämänhallinnastaan. Eli järjestelmä rakennetaan semmoiseksi, että se passiivinen kotona olo ei ole käytännössä se tavoiteltava tila, vaan se tavoiteltava tila on se, että on jonkinlainen perusturva, joka myöskin omalta osaltaan kannustaa siihen, että uskalletaan lähteä erityyppisiin työsuhteisiin ja patkätöihin pelkäämättä sitä, (Puhemies koputtaa) että toimeentulo katkeaa syystä tai toisesta.

16.37 Carl Haglund r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies, fru talman! Nämä hallituksen tällä viikolla esittelemät eri toimet ovat monelta osin kannatettavia. On kuitenkin selvää, että nämä eivät yksinomaan tule nostamaan Suomen työllisyyttä semmoiselle

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

tasolle, mitä ollaan toivottu, ja jos taas katsotaan niitä hallituksen viime viikolla esittelemiä tavoitteita työllisyyden osalta, niin on selvää, että tämä edellyttää lisätoimia.

Olisin kysynyt pääministeriltä, mitä lisätoimia tulee ja milloin tässä on odotettavissa lisää konkretiaa, jotta näihin teidän työllisyystavoitteisiinne päästään. Olisin kysynyt myös ministeri Lindströmiltä, että kun totesitte tässä hyvin, että hallitus suhtautuu avoimesti eri esityksiin, niin miten hallitus nyt suhtautuu esimerkiksi RKP:n malliin siitä, miten meidän työnvälitystämme voitaisiin uudistaa.

16.38 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa aina tuntuu, että yhdellä ratkaisulla pitäisi ratkaista koko 110 000 uuden työpaikan problematiikka. Näin ei ole. Se tärkein tekijä siellä taustalla — mikä on jo tapahtunut — on se, että me palaamme talouskasvun tielle. Viime vuoden lopulla käänne tapahtui. Tämä kasvu ei riitä vielä siihen, että pääsemme 72 prosentin työllisyysasteen tavoitteeseen. Yhteiskuntasopimus toteutuessaan täyttää merkittävän osan eli noin kolmasosan tästä jäljellä olevasta tavoitteesta. Nyt esitettävät toimet, tämä koko kokonaisuus, tuovat osan siihen, ja me tarvitsemme lisää toimia. Esimerkiksi ensi vuoden alusta tulee muutoksia kotitalousvähennykseen, tulee yrittäjävähennys muille kuin osakeyhtiöille, ja erityisesti pienille yrityksille on tärkeää, että tämä maksuperustainen alv-tilitys tulee voimaan. Meille tulee (Puhemies koputtaa) yksinyrittäjän tukipaketti, meillä on itsensä työllistäjille (Puhemies: Ja sitten on aika täynnä!) lisätoimia, ja... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

16.39 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Eipä tuohon pääministerin vastaukseen juuri paljon ole täydennettävää. (Välihuutoja vasemmalta) — Eli siis jo käynnissä ovat nämä kiky-kärkihankkeen toimenpiteet, verotus, kasvurahoitus, Team Finland, norminpurku, kilpailukyky sopimus, paikallinen sopiminen, yrittäjäyyspaketti, yksinyrittäjän tukipaketti, innovaatioaseteli, innovaatiopankki. Kaikki nämä yhdessä ovat siihen kasvuun, siihen 72 prosentin työllisyystavoitteeseen. Niiden pitää toteutua, silloin me pääsemme siihen. Erittäin vaativa tavoite, mutta me uskomme siihen tavoitteeseen, vaikka kaikki muut eivät uskoisikaan.

16.40 Lauri Ihalainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on peräänkuulutettu kasvu- ja työllisyyspaketin merkittävyyttä, ja hallitus kaipaa myös arvostusta. Täytyy sanoa, että siinä paketissa on paljon myönteisiä asioita, muun muassa yritysrahoituksen ja työllistämiskynnyksien kehittämisen suhteen, ja tunnistamme tässä monia sosiaalidemokraattisia esityksiä. Mutta kannan erityistä huolta nyt yhdestä asiasta, ja se on se, että meillä on 122 000 yli vuoden työttömänä ollutta pitkäaikaistyötöntä — 20 000 enempi kuin viime vuonna. Tämä hallituksen tavoite, 72 prosentin työllisyysaste, 110 000 uutta työpaikkaa, ei tule toteutumaan, elleimme me saa jotain tolkkua ja käännettä tämän pitkäaikaistyöttömyyden kasvun pysäyttämiseksi ja laskuun saamiseksi. Työttömyyden kesto on keskimäärin jo 52 viikkoa, ja jos ihminen on 55 plus, niin yli 90 viikkoa — ajatelkaa. Sen vuoksi olemme esittäneet, että nyt pitäisi rakentaa semmoinen jämäkkä pitkäaikaistyöttömyyden katkaisuojelma, (Puhemies koputtaa) jonka rahoitus katsottaisiin budjettiriihessä. (Puhemies: Ja nyt on aika yli!) Ollaanko tähän valmiita?

16.41 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin edustaja Ihalaiselle kiitoksia kiitoksista ja rakentavasta lähestymisestä.

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

sestä tähän valtavaan ongelmaan. Pitkäaikaistyöttömyys on nimenomaan se ongelma, mihin meidän pitää puuttua, ja näillä toimenpiteillä, mitä me nyt teemme, pyritään kyllä vastaamaan myös tähän haasteeseen. Pitkäaikaistyöttömyyden yksi iso ongelma on tietenkin se, että nämä ihmiset eivät välttämättä enää kaikki ole siinä kunnossa, että he olisivat valmiita sinne avoimille markkinoille työllistymään, eli tähän pitää panostaa. Me olemme nyt koettaneet miettiä niitä keinoja, millä ne ihmiset pääsisivät siitä oravanpyörästä, etteivät he pyörisi siellä toimenpiteissä, että he pääsisivät seuraavalle portaalle. Tämä on se visio, mitä me tavoittelemme. Tämä on aivan totta, 52 viikkoa, ja jos me saisimme lyhennettyä tämän pitkäaikaistyöttömyyden 36 viikkoon, niin meillä ongelmat olisi aika lailla ratkaistu. Tämä on täysin hallituksen tiedossa, ja kyllä me tiedämme sen, että kyllä rahaakin siihen tarvitaan. Se on sitten aina hallituksen sisällä käytävä keskustelu, koska ja milloin sitä rahaa näihin panostetaan. Mutta edustaja Ihalainen kiinnitti aivan oikeaan asiaan huomiota.

16.42 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni on hyvä, että tämä perustulokokeilu etenee, koska sillä halutaan puuttua ihan oikeaan ja aitoon, isoon ongelmaan mitä tulee meidän sosiaaliturvajärjestelmäämme, nimittäin siihen, että lyhytaikaisia töitä ei kannata tehdä silloin, kun sosiaaliturvan varassa elää.

Mutta mikä on se ongelma, jota hallitus nyt yrittää ratkaista tällä työnäytteellä? Onko hallituksen mielestä ongelma se, että työstä tulee maksaa palkkaa? Meillä on suomalaisilla työmarkkinoilla jo hyvin paljon erilaisia joustoja. Meillä on paljon työntekijöitä, jotka eivät tule toimeen palkallaan, ja työkokeilujen puitteissa teetetään jo tällä hetkellä ilmaistytöitä, niihin liittyy jo tällä hetkellä hyvin paljon epäkohtia. Ministeri Lindström, ettekö te näe isona riskinä, että työnantajat sitten jatkossa ottavat ihmisiä tekemään näitä työnäytteitä sen sijaan, että otetaan palkallisia työntekijöitä palkkalistoille?

16.43 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vielä kerran rautalankaa. Tässä on kyseessä ei-työsuhteinen, vapaaehtoisuuteen perustuva, lyhykestoinen työskentely työttömyysetuudella potentiaalisen työnantajan tehtävissä. Tämä tukee näitten piilossa olevien työtilaisuuksien löytymistä ja antaa työttömälle mahdollisuuden osoittaa osaamistaan, soveltuvuuttaan ja asennettaan. Työnhaku työtä tekemällä helpottaa myös rekrytointiongelmia. Siitä huolesta, että tässä ollaan luomassa joku ihmeellinen ilmaistyömarkkina: Minä sanoin jo äsken, että tämä malli on vielä kesken. Se täytyy valmistella silleen, että nämä porsaanreiät, aivan oikein, on tunnistettava. Tässä on riskejä, ne pitää pyrkiä minimoimaan. Ja koska tämä on kokeilu, niin jos se ei toimi ja löydetään joitain epäkohtia, ne korjataan, tai sitten tämä malli ei tule voimaan.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys sote-uudistuksen tavoitteista (Hanna Sarkkinen vas)

Suullinen kysymys SKT 42/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys. Edustaja Sarkkinen.

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

Keskustelu

16.44 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta lähdettiin alun perin tekemään, jotta ihmisille voitaisiin tulevaisuudessa turvata sosiaali- ja terveyspalvelut tasa-arvoisesti asuinpaikasta ja varallisuudesta riippumatta. Uudistuksen avainsanat olivat perusterveydenhuollon vahvistaminen ja palveluiden integraatio. Tavoitteena oli parantaa palveluketjuja, kaventaa kuilua perus- ja erikoissairaanhoidon välillä sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden välillä ja yksinkertaistaa palvelujärjestelmän rahoitusta ja tietojärjestelmiä.

Sote-uudistusta todella tarvitaan, mutta vaikuttaa siltä, että uudistus on lähtenyt sivuraiteille. Uudistus lähti sivuraiteille jo siinä vaiheessa, kun julkisen palvelujärjestelmän parantamisen sijaan tavoitteeksi otettiin valinnanvapauden nimellä kulkeva palveluiden avaaminen yksityiselle kilpailulle, veroparatiiseista käsin toimivien kansainvälisten terveysjättien voiton tavoittelulle.

Hallitus ilmoitti viime viikolla, että palveluiden yksityistämisen lisäksi julkiset palvelut yhtiöitetään. Arvoisa puhemies, mihin alkuperäiset tavoitteet ovat unohtuneet?

16.46 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Sarkkinen, kiitos siitä, että käytitte 45 sekuntia puheenvuorostanne luettelemalla ne tavoitteet, jotka voi vielä pelkistää yhteen asiaan: ihminen saa asuinpaikastaan ja rahapussinsa paksuudesta riippumatta ne palvelut, joita hän sosiaali- ja -terveydenhuollossa tarvitsee. Eivät nuo tavoitteet ole hävinneet mihinkään. Ja niin kauan kun ne tavoitteet ovat kristallinkirkkaana, niin tämä matka tästä joutuu. Tavoitteet ovat aikataulussa muun muassa sen tavoitteen täyttymiseksi, että hoidon ja hoivan saa ja rahat riittää.

Se, mikä on se malli, se, mikä on se toimintatapa — yksi osa tätä on esimerkiksi se, että meillä on käytettävissä Suomessa riittävä määrä resursseja. Nyt pitää löytää semmoinen sote-ratkaisu ja hallinnollinen alusta, jolla kaikki käytettävissä olevat resurssit ovat hyödynnettävissä.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

16.47 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt vaikuttaa kuitenkin siltä, että uudistuksesta on tullut yksityistämisen- ja yhtiöittämisprojekti. Ministeri on väittänyt, että EU pakottaa Suomea yhtiöittämään julkiset sosiaali- ja terveyspalvelut. Hallitus on jälleen kerran perustellut poliittisia arvovalintojaan kuvitteellisella EU-pakolla.

Itse keksityn EU-pakon taakse piiloutuminen ei valitettavasti ole uutta. Samaa strategiaa käytettiin viime vuonna perusteltaessa omistusten piilottamista ja veronkiertoa helpottavaa hallintorekisterin käyttöönottoa sekä uudelleen tänä keväänä perusteltaessa Metsähallituksen metsäliiketoiminnan yhtiöittämistä. Molemmissa tapauksissa on lopulta todettu, ettei EU tosiasiallisesti edellytä tai pakota Suomea kyseisiin lakimuutoksiin.

Nyt hallitus perustelee jälleen kerran omia arvovalintojaan piiloutumalla EU:n selän taakse. Tosiasiallisesti EU ei vaadi julkista sote-palveluiden yhtiöittämistä eli niiden siirtämistä osakeyhtiölain salaisuuden piiriin, pirstomaan julkista palvelujärjestelmää ja palveluketjuja sekä kaventamaan demokratiaa. Kysyn hallitukselta, uskotteko te enää itsekään näihin itse keksimiinne EU-pakkoihin.

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

16.48 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Olisi koko ajan pidettävä mielessä se, miksi tätä muutosta tehdään. Siksi, että 5,5-miljoonainen kansa rahapussin paksuudesta ja asuinpaikasta riippumatta saa tulevaisuudessaakin palvelutarpeeseen nähden riittävät palvelut.

Tämän keskustelun voi ihan halutessaan johdattaa minne Caymansaarille haluaa. (Päävo Arhinmäki: Siihenhän nämä teidän järjestelmät johtavat!) Mutta koko ajan kannattaa muistaa, että jotta esimerkiksi tämä muutos voi tapahtua, niin nyt tällä hetkellä kannattaa jokaisella alueella, maakunnassa keskittyä tekemään niitä asioita, joilla sillä alueella lähipalvelut, seutukunnalliset palvelut ja koko maakunnan kattavat palvelut turvataan.

En ole enkä tule menemään EU-kortin taakse. Mutta se, mikä painolasti hallituksella esimerkkinä on, on se, että meillä on potilaitten liikkuvuusdirektiivi, jonka implementointi on meillä sanktiomenettelyn takana. Meidän pitää ottaa EU-näkökulmakin tässä huomioon.

16.49 Joakim Strand r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Regeringen har alltså än en gång kommit överens om vårdreformen, och det är bra att man har slopat sina tidigare planer om A- och B-landskap.

Näin olisi varmaankin ollut hyvä menetellä alun alkaen. Mutta suuria kysymyksiä on soten osalta edelleen auki, ja ne liittyvät muun muassa itsehallintoon. Millainen itsehallinto on kyseessä, kun rahoitus tulee valtiolta? Samalla hallitus aikoo itse tehdä päätökset täyden päivystyksen sairaaloiden keskittämisestä. Miten itsehallinto toteutuu tässä yhteydessä?

Epäselvää on myös viiden yhteistyöalueen organisointi ja mandaatti. Haluankin kysyä ministeri Rehulalta: voidaanko puhua aidosta itsehallinnosta, kun rahoitus tulee valtiolta ja hallitus päättää päivystyksen keskittämisestä jo ennen kuin maakunnat aloittavat toimintansa? Miksi päivystystoiminnasta tehdään päätökset ennen kuin itse sote-uudistus on paketissa? Sekä aikooko hallitus turvata kielellisten oikeuksien toteutumisen turvaamalla Vaasan keskussairaalan toiminnan täyden päivystyksen sairaalana, alueella, jossa on poikkeuksellisesti syntynyt viime vuosien aikana iso määrä (Puhemies koputtaa) uusia teollisia työpaikkoja, jotka tuovat maahan miljardeja?

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Rehulalle osoitettu kysymys oli.

16.50 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itsehallintoon kuuluvat kysymykset ovat ministeri Vehviläisen vastuualueella.

Mutta tähän sosiaali- ja terveydenhuollon näkökulmaan.

1) Miksi me olemme tekemässä tätä muutosta? Siksi, että palvelutarpeeseen nähden käytettävissä olevat rahat riittävät 10—15 vuodenkin päästä.

2) Miksi me olemme tekemässä tätä muutosta? Siksi, että ammattitaitoisen, asiantuntevan henkilökunnan olemassa olo on riittävä siihen palvelutarpeeseen nähden, johon meidän matka on menossa.

3) Tämän tulee tapahtua Suomen tasavallassa olevilla äidinkielillä, mikä tulee tarkoittamaan sitä, että myös ruotsinkieliset palvelut tulee turvata.

4) Miksi tehdään esimerkiksi sairaalaverkkoa koskevia ratkaisuja? Siksi, että meillä olisi turvallinen hoito ja hoiva silloin kun me sitä akuutissa tilanteessa tarvitsemme.

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

16.51 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me olemme tästä lähtökohdasta edelleen ihan samaa mieltä ministeri Rehulan kanssa. Ainoa ongelma on se, että teidän mallinne ei johda tähän, mitä te puhutte. Puhutte yhtä, teette toista. Se on ollut selvää, että kokoomus on koko ajan halunnut yksityiset markkinat. Mutta perussuomalaiset ja keskusta yhdessä kaikkien muiden eduskuntapuolueiden kanssa ei ole innostunut tästä, ja ihmettelen, miksi nyt perussuomalaiset ja keskusta ovat tässä nöyryyneet kokoomuksen edessä.

Kun mietitään kustannuksia, niin Ruotsissa kustannukset nousivat valinnanvapauden myötä, niin sanotun valinnanvapauden myötä. Nyt kun ajatellaan tätä ratkaisua, jolla halutaan hillitä kustannusten nousua, niin tämä yhtiöittäminen pirstoo järjestelmää, lisää byrokratiaa ja hoitoketjut eivät integroidu vaan hajoavat. HUSin toimitusjohtaja Aki Lindén onkin todennut, että tämä johtaa ylihoitoon ja pahimmassa tapauksessa kustannuksien kasvuun. (Puhemies koputtaa) Miksi ihmeessä te ajatte yhtiöittämistä ja yritysvaltaa meidän yhteisiin sosiaali- ja terveystalveihin?

16.52 **Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensiksi, sellaista mallia, sellaista toimintatapaa, joka tulisi yhtenä päivänä valmiiksi, ei ole. Toiseksi, sellaista mallia, joka tähtää siihen tavoitteeseen, että ihminen saa hoidon ja hoivan sitä tarvitessaan, sellaista mallia, jossa ei olisi ongelmia, joita pitäisi ratkoa, sellaista ei ole eikä tule. Kolmas asia, se, että ratkotaan... Meidän valmistelun pohja on se, minkä olemme julkisuuteen kertoneet. Esimerkiksi se, mitä tämä yhtiöittäminen tarkoittaa: se tarkoittaa niitä toimia, jotka ovat valinnanvapauden piirissä, pääosin perusterveydenhuollossa, perustason palveluissa ja soveltuvien osien erityistason palveluissa, ja joita meillä voivat olla käytössä kaikki ne resurssit, joita on olemassa, se tulee edellyttämään sitä, että yhtiömalli pitää näiltä osin ottaa käyttöön.

16.53 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sote-uudistuksen tarkoituksena on todellakin turvata hyvä hoito kaikille suomalaisille riippumatta asuinpaikasta. Olemme viime aikoina saaneet kuulla ikäviä uutisia terveydenhuollon sektorilta. On löytynyt paljon aukkoja potilasturvallisuuteen liittyen. Haluankin kysyä teiltä, ministeri, ja oikeastaan ehkäpä muistuttaa meitä kaikkia niin täällä eduskunnassa — kun menemme maakuntiimme ja viemme näitä terveisiä — kuin myös tähän uudistukseen liittyen, että onhan niin, että sote-uudistuksen ytimessä on myös potilasturvallisuus-teema ja pidämme ja pidätte sitä esillä käydessänne keskusteluja ja suunnitellessanne tämän uudistuksen erilaista pohjaa. Potilasturvallisuus koskettaa meitä kaikkia, ja todellakin: ammattitaitoinen, osaava, oikea-aikainen hoito meille kaikille, silloin kun sen aika on.

16.54 **Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aivan olennainen asia onnistumisen näkökulmasta ja palvelujen saatavuuden näkökulmasta, silloin kun niitä palveluja tarvitaan, tulee olemaan se, että tieto kulkee. Toinen asia, joka liittyy näihin ajankohtaisiin ja ikäviin ja valitettaviin uutisiin, on se, että meidän onnistumisemme tulevaisuuden sote-palvelujen osalta on hyvin paljon kiinni siitä, että johtaminen onnistuu, muutoksen johtaminen onnistuu, ja se onnistuu, että siellä työpaikoilla ja arjessa huolehditaan siitä, että ihmisestä ihan oikeasti välitetään ja hän on sen palveluketjun keskiössä, sen palveluketjun, jota hän palveluna tarvitsee.

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

Arvoisa puhemies! Tähän akuuttiin tilanteeseen. Yksi osa tätä sosiaali- ja terveydenhuollon muutoksen järjestämisalakia on se, millä tavalla ja kuka valvoo toimintoja, kenen tehtävänä on selvittää mahdolliset ongelmatilanteet ja johtaa asioita parempaan suuntaan. Tämä työ on yksi aivan keskeinen osa, kun lakia (Puhemies koputtaa) kirjoitetaan.

16.55 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valinnanvapaus sinällään on erittäin hyvä asia. On selvää, että meistä jokainen haluaa vaikuttaa siihen, kuka meitä hoitaa. Hallituksen sote-muistiossa kuitenkin todetaan, että maakunta tuottaa sosiaali- ja terveystalvet itse tai se voi käyttää yksityisen ja kolmannen sektorin palveluita. Toisaalta siellä myös todetaan, että erilaisten tuottajien on oltava samalla viivalla, mikä edellyttää maakunnilta palveluiden yhtiöittämistä ja pakottamista kilpailuun.

Tulen Etelä-Karjalasta, Eksoten alueelta, joka tietenkin on kaikkein tutuin. Tämä tarkoittaa sitä, että Eksotenkin pitää sitten yhtiöittää toimintaansa. Eksote on ollut myös hyvänä esimerkkinä siinä, että se tuottaa palvelunsa julkisesti ja se hyödyntää myös yksityisiä palveluntuottajia. Nyt tuntuu siltä, että asiakkaat ja ihmiset on unohdettu ja on lähdeTTY pakkoyhtiöittämiseen. Tästä syystä kysynkin: miten yhtiöittäminen parantaa asiakkaitten palveluiden saatavuutta, tai miten se esimerkiksi parantaa Eksotessa jo hyvin toimivia palvelukokonaisuuksia?

16.56 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä kysymyksessä yksi osa on huoli, mitä tarkoittaa yhtiöittäminen. Sannonpa nyt ääneen senkin, että siitä, että meillä on julkisia yhtiöitä, on muuten erittäin, erittäin pitkä matka siihen, että puhuttaisiin esimerkiksi yksityistämisestä. (Vasemmalta: Ei, kun yhtiöittämisestä nyt puhutaan!)

Toisekseen tämä lain raami, se laki jota ollaan kirjoittamassa, tulee muuten tarkoittamaan esimerkiksi Eksotessa Etelä-Karjalassa sitä, että siellä vaaleilla valitut päättäjät ratkovat lain puitteissa (Vasemmalta: Ostavat!) myös sitä tuotantorakennetta. Meillä on maa erilainen. Lähtien siitä, että meidän pitää turvata koko Suomessa se palvelujen saatavuus, silloin kun se tarve on, maakunnille tulee jäämään iso vastuu ja iso rooli niissä puitteissa, joka lainsäädännön kautta luodaan yhtäältä valinnanvapauteen ja toisaalta siihen, miten hallinnoidaan, organisoidaan se palvelujen tuotanto.

16.57 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt hallituksen päättämät uudet sote-alueet vastaavat nykyisten maakuntien määrää. Kunnilta tehtyjen kyselyiden perusteella useilla kunnilla oli halua vaihtaa nykyistä maakuntaa johtuen niiden asukkaiden asiointi- ja työssäkäyntialueista. Nyt näyttää siltä, että tämä kuntien tahtotilan toteuttaminen on vaakalaudalla. Kysynkin ministeri Vehviläiseltä: aikooko hallitus kunnioittaa kuntien antamaa lausuntoa ja tahtotilaa verrattaessa sotealueita nykyisiin maakunta-alueisiin?

16.58 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaankin on niin, että yhdeksän kuntaa kertoi haluavansa mennä nykyisestä maakunnasta toiseen. Me emme ole vielä hallituksen keskuudessa käyneet keskustelua näitten kuntien tilanteista, (Hälinää — Puhemies koputtaa) mutta jokaisen kunnan osalta tämä katsotaan tarkasti, ja meidän pitää luoda semmoiset kestävät kriteerit, milloin se voi tulla mahdolliseksi, että voi vaihtaa. Tässä vaiheessa en pysty tähän vielä vastaamaan.

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

Käymme sitä tulevina viikkoina läpi, ja meidän pitää nyt sitten, kun lähtee tämä koko laikipaketti lausuntoluonnoksena lausuntokierroksella, siinä yhteydessä tehdä sitten hallituksen puolelta ehdotus, ja sitten kunnat ja maakunnat vastaavat meille, tyydyttääkö se esitys.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle Suomen osallistumisen jatkamisesta ja vahvistamisesta turvallisuussektorin koulutusyhteistyössä Irakissa

Valtioneuvoston selonteko VNS 2/2016 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 2/2016 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Nyt päätetään ulkoasiainvaliokunnan mietinnön UaVM 2/2016 vp pohjalta kannanotosta selonteon johdosta.

Ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtajan esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena siten, että puheenvuorojen pituus on enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia.

Keskustelu

17.01 **Antti Kaikkonen kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valiokunta perehtyi tähän huolella ja keskustelun jälkeen lopulta päätyi yksimieliseen mietintöön, mikä on mielestäni arvokas asia tämäntyyppisissä kysymyksissä. Oikeastaan erimielisyys valiokunnassa vallitsi lähinnä siitä, miksi kutsutaan tätä yhtä terroristiporukkaa, joka tässä aika ikävässä ja hurjassa vauhdissa on ollut viimeisen vuoden, parin aikana. Onko se Isil vai onko se Isis vai onko se Daesh? Tästä on vähän erilaisia näkemyksiä ja erilaisia käytäntöjä, mutta tässä mietinnössä valiokunta päätyi siihen, että käytämme samaa termiä kuin maan hallitus tuossa selonteossaan. Elikkä Isil on se termi, jota tässä yhteydessä valiokunta käytti, mutta jos joku keskustelussa haluaa jotain muuta termiä käyttää, niin kaikki varmasti ymmärtävät, mistä on kysymys.

Arvoisa puhemies! Suomi on osallistunut turvallisuussektorin koulutusyhteistyöhön Irakissa vuodesta 2015 alkaen noin 50 sotilaan vahvuisella koulutusosastolla, joka on toiminut Erbilissä Irakin kurdialueella. Tasavallan presidentin ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisen valiokunnan yhteinen kokous linjasi helmikuussa 2016, että Suomi jatkaa ja vahvistaa osallistumistaan monikansalliseen Inherent Resolve -operaation koulutusosaston ja uuden neuvonantoon keskittyvän osaston muodossa vuoden 2017 elokuun loppuun saakka.

Ulkoasiainvaliokunta pitää mietinnössään Suomen osallistumisen jatkamista ja laajentamista perusteltuna. Valiokunnan mielestä Suomen on tärkeätä osallistua kansainväliseen Isilin vastaiseen toimintaan, koska järjestön toiminta muodostaa uhan kansainväliselle rauhalle ja turvallisuudelle. Valiokunnan mielestä Suomen on myös välttämätöntä osoittaa tu-

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

kea Ranskalle tämän vedottua EU:n keskinäiseen avunantovelvoitteeseen Pariisin marraskuisten terrori-iskujen jälkeen.

Valiokunta arvioi mietinnössään, että keskinäisen avunannon lausekkeen soveltaminen voi vahvistaa EU:n jäsenmaiden keskinäistä solidaarisuutta ja EU:ta turvallisuusyhteisönä. EU:n yhteisellä turvallisuus- ja puolustuspolitiikalla ja puolustusyhteistyöllä on myönteinen vaikutus Suomen kansalliselle turvallisuudelle ja myös puolustuksen suorituskyvyille. Suomen näkökulmasta yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kehittäminen on tärkeää unionin ulkoisen toimintakyvyn vahvistamiseksi tilanteessa, jossa EU:n lähiympäristön epävakaus on lisääntynyt merkittävästi.

EU:n jäsenmaat ovat Ranskan avunpyynnön johdosta ryhtyneet lähinnä sotilaalliseen kriisinhallintaan liittyviin toimenpiteisiin. Suomen näkökulmasta osallistumisen jatkaminen turvallisuussektorin koulutusyhteistyöhön Irakissa ja osallistumisen laajentaminen neuvonantotoimintaan on luonteva ratkaisu, sillä Pariisin ja nyttemmin Brysselin terrori-iskut ovat osoittaneet Isilin ulottaneen toimintansa myös Eurooppaan. Myös Suomessa on varauduttava kasvavaan terrorismiuhkaan riippumatta siitä, osallistuuko Suomi Isilin vastaisen koalition toimintaan.

Arvoisa puhemies! Irakin tilanne on edelleen hauras, eikä maa ole onnistunut pääsemään jaloilleen vuonna 2003 alkaneen sodan ja sitä seuranneiden sisäisten väkivaltaisuuksien ja kiistojen jälkeen. Isil on onnistunut käyttämään Irakin sisäistä tilannetta hyväkseen ja pitää hallussaan merkittävää osaa maan alueesta. Isilin vastainen taistelu on maan hallituksen tärkein prioriteetti, joka samalla sitoo huomattavan osan hallituksen käytettävissä olevista resursseista.

Valiokunta kiinnittää mietinnössään huomiota Irakin vaikeaan taloudelliseen ja poliittiseen tilanteeseen. Šiiojen, sunnien ja kurdien väliset jännitteet pitävät yllä epävakautta ja ruokkivat ääriryhmien kannatusta. Maan humanitääriin tilanne on erittäin vaikea, sillä jopa kolmasosa maan väestöstä on humanitäärisen avun tarpeessa. Maansisäisesti siirtymään joutuneita on yli 3 miljoonaa ja maasta paenneita satojatuhansia. Irakin hallitus on yli 60 maasta koostuvan koalition tuella kyennyt pysäyttämään Isilin etenemisen ja aloittamaan sen haltuun joutuneiden alueiden takaisin valtaamisen. Ulkoasiainvaliokunnan arvioon mukaan lyhyellä tähtäimellä turvallisuustilanteen parantaminen on Irakin vakauttamisen keskeinen edellytys, mutta pidemmällä tähtäimellä sovintoprosessin ja talouden reformien on noustava keskiöön maan yleisen tilanteen vakauttamiseksi ja erityisesti jälleenrakennuksen ja uudelleen asuttamisen mahdollistamiseksi.

Arvoisa puhemies! Ulkoasiainvaliokunnan kuulemien asiantuntijoiden mukaan suomalaisten joukkojen Irakin Kurdistanin peshmerga-joukoille antama koulutus on ollut tehokasta ja koulutettavilta on saatu hyvää palautetta. Valtioneuvoston ehdottama osallistumisen laajentaminen neuvonantotoimintaan täydentää luontevasti koulutustoimintaa. Neuvonantotoiminnassa Puolustusvoimien palkatusta henkilöstöstä muodostettu osasto tukisi peshmerga-joukkojen pataljoona- ja prikaatitason esikuntia sekä rintamajoukkojen komentajia rintamalinjan takana. Valiokunta yhtyy puolustusvaliokunnan arvioon, jonka mukaan toiminta tämänkaltaisessa vaativassa monikansallisessa ympäristössä hyödyttää myös kotimaan puolustusta. Valiokunnan mielestä toimintaa tulisi mahdollisuuksien mukaan pyrkiä kohdentamaan erityisesti kouluttajien kouluttamiseen. Tässä yhteydessä myös lämmin kiitos puolustusvaliokunnalle hyvästä työstä lausunnon teossa. Se otettiin pitkälle, voi sanoa melkeinpä täysin, huomioon tässä ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä.

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

Arvoisa puhemies! Ulkoasiainvaliokunta kiinnitti vuonna 2015 laatimassaan mietinnössä Suomen osallistumisesta turvallisuussektorin koulutusyhteistyöhön Irakissa huomiota siihen, että on poikkeuksellista, ettei Irakin kanssa voitu tehdä kaikki osallistujamaat kattavaa joukkojen oikeudellista asemaa koskevaa sopimusta. Valiokunta piti Suomen kannalta ei-toivottavana myös sitä, ettei koulutus- ja neuvonantotoimintaan osallistuville maille ollut laadittu yhteisesti sovittuja voimankäyttösäännöksiä. Osallistumisen jatkamisen ja laajentamisen yhteydessä joukkojen asemaa koskevat kysymykset ja voimankäyttösäännöt on tarkoitus ratkaista olemassa olevien järjestelyjen pohjalta. Ulkoasiainvaliokunta arvioi, että noottien vaihtoon perustuvalla järjestelyllä voidaan saavuttaa keskeiset joukkojen asemaan liittyvät tavoitteet. Valiokunta kuitenkin edellyttää, että valtioneuvoston tulee antaa sille selvitys, mikäli joukkojen asemaa koskevaa noottien vaihtoa Irakin hallituksen kanssa ei jostain syystä saada aikaan. Valiokunta arvioi saamansa tiedon perusteella, että hätävarjelen mahdollistava voimankäyttövaltuutus on tehtävän ja joukkojen omasuojan kannalta riittävä.

Ulkoasiainvaliokunnan arvion mukaan kyseessä on olosuhteista johtuen korkean uhkatason operaatio, vaikka tehtävä on koulutus- ja neuvonantotehtävä. Tämä on tärkeä tiedottaa myös tässä salissa. Valiokunta yhtyy puolustusvaliokunnan lausunnossaan esittämiin arvioihin suomalaisiin joukkoihin kohdistuvien uhkien todennäköisyydestä ja toisaalta joukkojen valmiudesta kohdata nämä uhat. Puolustusvoimien on kuitenkin jatkuvasti arvioitava joukkojen omasuojan riittävyttä Irakin pohjoisosien turvallisuustilanteessa mahdollisesti nopeastikin tapahtuvien muutosten perusteella.

Arvoisa puhemies! Ulkoasiainvaliokunta puoltaa edellä esitetyn perusteella Suomen osallistumisen jatkamista ja laajentamista turvallisuussektorin koulutus- ja neuvonantotoimintaan Irakissa.

Puhemies Maria Lohela: Otetaan tähän väliin vielä ministeri Soinin puheenvuoro, ja sitten käydään keskusteluun. — 5 minuuttia.

17.10 Ulkoasiainministeri Timo Soini: Arvoisa rouva puhemies! Ulkoasiainvaliokunta on valmistellut erittäin ansiokkaan mietinnön Suomen osallistumisesta turvallisuussektorin koulutusyhteistyöhön Irakissa, sen jatkamisesta ja vahvistamisesta. Kiitos siitä puheenjohtajille ja jäsenille. Kiitos myös puolustusvaliokunnalle tärkeistä huomioista sotilaidemme turvallisuuden ja omasuojan merkityksen osalta. Haluan korostaa, että tässäkin operaatiossa on kyse siitä, että Suomi on tukemassa Irakin vakauttamista.

Osallistuminen Irakin koulutusoperaatioon on ja tulee olemaan Suomelta merkittävä panos. Tässä taloudellisessa tilanteessa se on sitä myös taloudellisesti, mutta ennen kaikkea se on merkittävää tilanteen vakauttamiseksi ja Isilin, Daeshin, voittamiseksi. On kuitenkin muistettava, että toimintamme kautta lisäämme myös omaa turvallisuuttamme. Vakauttamalla Irakia voidaan puuttua myös muuttoliikkeen juurisyihin.

Pariisin terroristi-iskujen jälkeen hallitus päätti olla mukana tukemassa Ranskaa. Brysselin terrori-iskujen jälkeen osallistuminen kansainväliseen Isilin vastaiseen toimintaan on jokaiselle itsestään selvää. Vain kansainvälisellä yhteistyöllä voimme saavuttaa pysyviä tuloksia. Yhteistyötä on tehostettava niin juurisyihin puuttumisella kuin operatiivisen tason toiminnassa, mukaan lukien tiedonvaihto.

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

Arvoisa puhemies! Suomi on toiminut peshmerga-joukkojen koulutustehtävässä jo lähes vuoden noin 50 sotilaalla. Koulutusoperaatio on osa Yhdysvaltain johtaman Isilin-vas-taisen yhteenliittymän toimintaa, johon Suomi osallistuu yhdessä 60 muun kumppanin kanssa. Olemme saaneet toiminnastamme kiitosta. Toiminta on myös puolustuskykymme vahvistamisen kannalta tärkeää. Tarkoituksena on jatkaa osallistumista elokuun lopusta yhdellä vuodella, vuoden 2017 loppuun. Koulutustoimintaa laajennetaan, ja Suomen osal-listumisen kokonaisvahvuus nousee syyskuun 2016 alusta 100 sotilaaseen.

Suomen osallistuminen Isilin-vastaiseen toimintaan on osa globaalia terrorisminvastais-ta toimintaa. Suomen on tärkeää olla omalta osaltaan mukana tässä toiminnassa. Samalla vahvistamme transatlanttista yhteistyötämme. Kansainvälinen Isilin-vastainen yhteenliit-tymä on toiminnassaan edennyt hyvin ja onnistunut valtaamaan takaisin yhä laajempia alueita Isililtä. Mosulin takaisinvaltauksen valmistelut on käynnistetty, ja Irakin joukot ovat yhteenliittymän tukemana onnistuneet tulemaan yhä lähemmäksi Mosulia. Tikritin ta-kaisinvaltaamista pidetään menestystarinana. Lähes 90 prosenttia asukkaista on päässyt palaamaan koteihinsa. Isilin toimintaedellytykset Irakissa ovat heikkenemässä.

Arvoisa rouva puhemies! Jo selonteon lähetekeskustelussa annettiin vahva tuki koulu-tusyhteistyön jatkamiseksi ja vahvistamiseksi Irakissa. Monissa puheenvuoroissa nähtiin erinomaisena, että Ranska oli ottanut keskinäisen avunantolausekkeen 42.7 käyttöön ja että Suomi vastasi siihen. Keskustelussa korostettiin, että erityistä huomiota tulee kiinnit-tää koulutusoperaation suomalaissotilaiden turvallisuuteen. Tämä on tärkeää. Arviomme on, että osallistumisen laajentaminen neuvontatoimintaan ei olennaisesti lisää sotilaisiin kohdistuvaa uhkaa. Turvallisuuteen tullaan luonnollisesti kiinnittämään huomiota valio-kunnan kannanottojenkin valossa. Suomalaisen henkilöstön asemasta tehtiin keväällä 2015 Suomen ja Irakin välinen noottivaihto, joka kattaa osallistumisen jatkossakin.

Suomen toiminnassa painottuu kokonaisvaltaisuus, josta kriisinhallinta on vain osa. Ira-kin ongelmien ratkaisemisessa keskeistä on maan taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen tukeminen. Myöskään tämän osalta Suomen panos ei ole ollut vähäinen. Maan yhtenäisyy-den ja poliittisen prosessin eteneminen on edellytys pitemmän ajan vakauden saavuttami-selle, tästä olemme valiokunnan kanssa yhtä mieltä. Suomi — muiden EU-maiden tavoin — tukee dialogin vahvistamista Irakin eri ryhmittymien kesken, jotta varmistetaan edelly-tykset maan kestäväälle kehitykselle.

Arvoisa puhemies! Ulkoasiainvaliokunta on mietinnössään todennut, että se pitää Suo-men osallistumisen jatkamista koulutusyhteistyössä Irakissa perusteltuna ja puoltaa osal-listumisen laajentamista. Tämä oli myös puolustusvaliokunnan lausunnon viesti. Operaa-tio on vaativa, ja eduskunnan laaja poliittinen tuki on siksikin erittäin tärkeää — kiitos sii-tä. Arvostan, että ulkoasiainvaliokunta pitää välttämättömänä tuen osoittamista Ranskalle tämän vedottua EU:n avunantolausekkeeseen. Yhdyn valiokunnan arvioon, että toiminnal-lamme olisi myös laaja-alaisempaa vaikutusta. Lausekkeen soveltaminen voi vahvistaa EU:n jäsenmaiden keskinäistä solidaarisuutta ja EU:ta turvallisuusyhteisönä.

Ja aivan lopuksi: Suomen näkökulmasta EU:n yhteisen turvallisuus- ja puolustuspoliti-i-kan kehittäminen on keskeistä ulkoisen toimintakyvyn vahvistamiseksi. Sillä on myös vai-kutusta Suomen kansalliseen turvallisuuteen. Tähän keskusteluun palataan yksityiskohtai-semmin ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon sekä kansainvälisen avun antamiseen ja vastaanottamiseen liittyvien esitysten yhteydessä.

Puhemies Maria Lohela: Hyvä. Nyt on mahdollista käydä sitten debattia tästä asiasta.

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

17.16 Ilkka Kanerva kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy tietysti ensin sanoa, että se syy tässä operaatiossa mukanaoloon lähtee tietysti siitä, että Irakin tilanne saadaan rauhoittumaan ja potentiaalista kasvavaa pakolaisongelmaa myöskin sitä kautta kyetään jollain järjestelmällä tavalla hillitsemään. Mutta sivuvaikutuksena, ja keskeisenä sellaisena, on tietysti myöskin se, mitä meidän turvallisuusjärjestelmällemme Euroopassa tapahtuu. Ulkoministeri viittasi avun antamista ja avun vastaanottamista koskeviin asioihin. Ne ovat asioita, joita just parhaillaan tietysti pohditaan Suomessa, ja on hyvä ymmärtää, että Euroopan unioni yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan, turvallisuus- ja puolustuspolitiikan merkeissä on tärkeä, mutta se ei nykyisellään voi olla se puolustusjärjestely kansainvälisellä tasolla, jonka varaan Suomen ulkoisen turvallisuuden kansainvälistä järjestelyä koskevat asiat ratkaistaan. 42.7 on tärkeä, mutta se ei ole Euroopan unionin puolustusjärjestely, vaan se on jäsenmaiden keskinäinen puolustusjärjestely. Mutta on hyvä, että hallitus on liikkeellä siinä suhteessa, (Puhemies koputtaa) että Suomen valmiudet tämän avun antamisen ja vastaanottamisen osalta saatetaan nopeassa päiväjärjestyksessä kuntoon.

17.17 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä Isilin vastainen taistelu on meidän kaikkien yhteinen asia. Sen vuoksi myös Suomen tulee osallistua siihen. Tämä on myös konkreettinen vastaus Ranskalle tähän EU:n avunantolausekkeeseen 42.7 vedoten, ja vastasimme siis myönteisesti, kun Ranska apua pyysi.

Puolustusvaliokunta kiinnitti erityistä huomiota turvallisuuteen tässä operaatiossa, koska riskittömähän nämä eivät koskaan ole. On uhkia ilmassa, tienvarsipommeja, kemiallisia aseita ja niin edelleen. Omasuojaan kiinnitimme erityistä huomiota. Kysyisinkin puolustusministeriltä, kuinka huolehditaan siitä, että suomalaisten kouluttajien omasuoja toimii, että meillä on siellä tarvittavat välineet suojautua ja että meidän sotilaidemme turvallisuudesta huolehditaan kaikin keinoin tässä operaatiossa.

17.18 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On tärkeää, että Daeshin voittamiseksi tehdään kaikki mahdollinen, ja tämä operaatio on tärkeä siinä. Koulutamme paikallisia toimijoita Daeshin vastaiseen taisteluun. Se on myös vastaus Ranskan avunannon pyyntöön.

Turvallisuuteen olemme kiinnittäneet huomiota, ja haluan kiittää ministeri Niinistöä ja ministeri Mäntylää. Perussuomalaiset ministerit ovat tehneet erinomaista työtä kriisinhallintaveteraanien veteraaniohjelman eteen eli sen eteen, että kannamme pahimmallakin hetkellä huolen jokaisesta naisesta ja miehestä, jonka tehtäviin lähetämme. Olen ymmärtänyt, että kaikki kriha-veteraanit saavat kortin tänä vuonna tai ovat jo saaneet ja nyt nämä viimeiset osat ovat sosiaali- ja terveysministeriössä valmistelussa. Kun ministeri Mäntylä ei ole paikalla, niin kysyn ministeri Niinistöltä, joka on myös sydämenasiakseen ottanut tämän kriha-veteraaniohjelman: saadaanko se lopulliseen päätökseen ja voimaan tämän vuoden aikana?

17.19 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On erinomaisen hieno asia, että Suomi yhtenä eurooppalaisena valtiona vastaa Ranskan marraskuun 17. päivänä viime vuonna esittämään avunpyyntöön osallistumalla tähän Erbil-operaatioon, nyt sitten vielä puolet vahvemmalla joukolla. Kun apua antaa, niin sitä voi joskus itsekkin pyytää. Ulkoasiainvaliokunta arvioi omassa arviossaan, että tämän avunantolausekkeen

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

soveltaminen voi vahvistaa EU:n jäsenvaltioiden keskinäistä solidaarisuutta ja EU:n turvallisuusyhteistyötä.

Muiltakin osin kiitän ulkoasiainvaliokuntaa myös yhtenä puolustusvaliokunnan jäsenenä, että myös puolustusvaliokunnan huomioidut ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä on tarkkaan otettu ylös. Tämä koulutusyhteistyö vahvistaa puolustusvaliokunnan omankin arvion mukaan myös oman kotimaamme puolustusta.

Mutta kysyn, kun on mahdollisuus kysyä ministereiltä tästä riskiarviosta, johonka puolustusvaliokunta myös kiinnitti huomiota: Operaatio suoritetaan korkean riskin luokassa. Itsemurhapommittajien ja tienvarsipommien lisäksi uhkana ovat myös kemialliset aseet. Puolustusvaliokunnassa asiaa käsiteltiin laajasti ja saatiin hyvä selvitys siitä, että meillä on myös kykyä uudenlaisten uhkien torjuntaan. Miten ministerit näkevät tämän korkean riskin?

17.21 Markus Mustajärvi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä kai riskiarvio lähtee siitä, onko tämä toiminta samanlaista kuin ennen, ja kyllähän se nyt on tunnistettava ja tunnistettava, että toiminnan luonne muuttuu. Jos aiemmin koulutettiin koulutusyksikössä keskitetysti ja nyt sitten tämän laajentuneen toiminnan myötä osa joukoista antaa tukea ja kouluttaa pataljoonatasen koulutuksessa tukena esikunnille, niin kyllähän se tietää sitä, että suomalaiset sotilaatkin ovat silloin hyvin lähellä rintamalinjoja, jos niitä voidaan määritellä, ja se suoraan vaikuttaa sitten siihen, mitä voi tapahtua. Halusin, että tämä kirjataan ylös, ja tästä asiasta puhuin jo lähetekeskustelussa.

Mutta tästä transatlanttisesta yhteistyöstä en ole niin innostunut kuin ministeri Soini. Jos sitä lähdetään tukemaan, niin pitää muistaa myös se, mitkä ovat juuret Irakissa tai vaikkapa Pohjois-Afrikassa, kun ajattelee, mitä Libyassa on tapahtumassa ja mitä voi tapahtua.

17.22 Veera Ruoho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä korostamme, että koulutustoimintaa tulisi mahdollisuuksien mukaan kohdentaa kouluttajien kouluttamiseen, koska näin toiminnan vaikuttavuutta voitaisiin lisätä. Näen tämän olennaisen tärkeänä.

Kun osallistutaan eri kriisinhallintaoperaatioihin — kuten tässä käsiteltävässä asiassa jatkettaisiin ja vahvistettaisiin Suomen osallistumista turvallisuussektorin koulutusyhteistyöhön Irakissa — pitää aina muistaa, että tarkoitushan on, että koulutustoiminta jatkuisi laadukkaana vielä sittenkin, kun suomalaiset ovat poistuneet Erbilistä. Itselläni oli tapana muistuttaa kansainvälisiä poliisikollegoitani operatiivisissa kriisinhallintatehtävissä, että meidän päätavoittemme on tehdä itsestämme tarpeettomia, eli työskentelyn pitää kohdistua jatkuvasti siihen, että ihmiset osaavat toimia kotimaassaan itsenäisesti.

17.23 Jaana Pelkonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On sanomattakin selvää, että Suomen täytyy kantaa vastuunsa kansainvälisestä turvallisuudesta. Isil on uhka koko globaalille maailmanjärjestykselle. Monikansallisen operaation jatkaminen on erittäin perusteltua.

Erbilin operaatiolla on myös muuttoliikeulottuvuus. Suomen intressinä on vakauttaa tilanne maassa, josta saapuu Suomeen enemmän turvapaikanhakijoita kuin mistään muualta, ja tähän liittyen kysyisin ensimmäisen kysymyksen ulkoministeri Soinilta: mikä on tällä hetkellä tilanne Irakin palautussopimuksen, näiden neuvottelujen, suhteen?

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

Toinen kysymykseni liittyy vierastaistelijoihin. Suomestakin on lähtenyt Isilin riveihin taistelemaan kymmeniä ihmisiä, ja on käsittämätöntä, että vapaaehtoisesti raakalaismaisen järjestön riveihin taistelemaan lähtevät ihmiset voivat ylipäättään palata Suomeen, ja ilmeisesti vierastaistelija-asiaa käsitellään tällä hetkellä EU-tasolla. Kysyisin, mikä on tilanne tämän suhteen. Onko EU-tasolta kuulunut mitään uutta vierastaistelijoihin liittyen?

17.24 Markku Pakkanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse pidän myös tärkeänä, että molemmat valiokunnat tässä talossa, niin kuin yleensä tässä salissakin, antavat hyvin laajan yksimielisyyden tälle hankkeelle, että tätä koulutustoimintaa Irakissa jatketaan. Se antaa myös suomalaisille kouluttajille ja YK-joukkojen jäsenille hyvän mahdollisuuden kouluttautua ja päivittää omat tietonsa. Turvallisuuteen täytyy aina kiinnittää huomiota, ja kysynkin myös ministeri Niinistöltä, ovatko suomalaisten varusteet tällä hetkellä ajan tasalla. Tässä edustaja Mustajärvinen vertasi, että kyllä kun väkeä lähtee sinne lisää, niin tottahan siinä riskit koko ajan lisääntyvät, mutta mielestäni se riski on jo tällä hetkellä siellä olemassa, ja tähän turvallisuusasiaan pitää kiinnittää huomiota.

17.25 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valtioneuvoston selonteossa eduskunnalle Suomen osallistumisen jatkamisesta ja vahvistamisesta koulutusyhteistyössä Irakissa kysymys on Isilin vastaisesta taistelusta. Suomessa osaaminen on hyvää, ja osaamista tulee voida hyödyntää koulutus- ja neuvontatehtävissä.

Maaailmaa järkyttäneet terroristi-iskut Pariisissa ja Brysselissä herättävät pelkoa niin maailmalla kuin meissä suomalaisissa, ja valiokunnan mietinnössä myös mainitaan, että myös Suomessa on varauduttava terroristiuhkaan. En ole puolustusvaliokunnan enkä ulkoasiainvaliokunnan jäsen, mutta kansalaisilta tuon sitä viestiä ja kysyn, kun ministerit, olette molemmat paikalla täällä, millä tavalla konkreettisesti me täällä Suomessa varaudumme tähän terroristiuhkaan. Pelolle ei tule antaa sijaa, vaan meidän tulee katsoa tulevaisuuteen eteenpäin, mutta silti pelko on kuitenkin läsnä viime aikojen tapahtumien johdosta.

17.26 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on ollut ansioitunut ja toivottavasti on myös jatkossa ansioitunut kriisinhallintatehtävissä — meidän tunnetaan laajasti siitä maailmalla esimerkillisenä valtiona. On erittäin hyvä myös, että eduskunnassa on tälläkin hetkellä useita kriisinhallintakokemusta omaavia edustajia ja pidetään tätä asiaa myös tärkeänä koko eduskunnan piirissä. Jatkaisinkin tuosta kokeneen edustaja Ruohon puheenvuorosta, siitä, että kun nämä koulutusoperaatiot loppuvat sitten tuolla, esimerkiksi Irakissa, niin miten huolehditaan siitä, että paikallisilla on todella konkreettiset mahdollisuudet jatkaa sitä koulutustoimintaa siellä, että he pystyvät rakentamaan sitä paikallista osaamista siellä riittävästi tämän Isilin vastustamiseksi ja muutoinkin sen turvallisuustilanteen edistämiseksi paikallisesti.

17.27 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tähän samaan jatkaen nyt kysyisin molemmilta ministereiltä vielä niin sanotusta vaikutusarvioinnista, kun nyt tätä operaatiota jatketaan — ja todettiin jo, että sille on syynsä — ja ensi syksystä, elokuusta, eteenpäin sitten meillä on enemmän sotilaita kuin tähän mennessä. Kuinka suoritetaan nyt sitten vaikutusarviointi siellä, että on päästy niihin tavoitteisiin, mitä ollaan asetettu? Ja entä kun tämä vuoden määräaika päättyy, missä vaiheessa me täällä kansallisesti otamme teidän näkemyksenne mukaan uuden keskustelun siitä, jatkammeko vie-

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

lä tätä operaatiota vai vedämmekö me joukkomme, kouluttajamme pois? Tämä on mielestäni äärimmäisen tärkeä kysymys sekä tulevaisuuteen varautumisen suhteen mutta myös siksi, että varmastikaan äkkiliikkeitä ja nopeita vaikutuksia siellä paikan päällä ei saada aikaan. Pyytäisin sen vuoksi tästä teidän arvioitanne.

17.28 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä nyt käsitellään tätä Erbil-selontekoa ja nostetaan veneeseen nyt ensiksi se ensimmäinen kala, mutta jos ajattelee tulevaisuutta jo tässä vaiheessa, niin vaikka operaatiot Syyrian alueella ja Irakin alueella jatkuvat, on nähtävissä kumminkin tilanne, jossa Isil on joutunut perääntymään Syyriasta ja samaan aikaan paine kasvaa esimerkiksi tämän turvapaikkakriisin osalta Libyan alueella, jossa Isilillä on vahva jalansija. Jos nämä kiistat eskaloituvat nyt useampiin erilaisiin maihin ja samantyyppiset kriisit laajenevat yhä ennalta-arvaamattomampiin jatkokriiseihin: onko Suomi varautunut jo siihen, että meiltä löytyy tarvittaessa myös kykyä lähteä laajempiin operaatioihin — voi sanoa, että useampiin operaatioihin — yhtä aikaa?

Haluan tähän loppuun sanoa vielä, että on erinomaisen hienoa, että koko eduskunta yhdessä on oman selontekonsa kanssa. Se on iso arvo tällaiselta suomalaiselta yhteiskunnalta olla yhdessä mukana.

17.29 Outi Mäkelä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Humanitaarinen tilanne Irakin alueella on todella vakava, mikä on heijastunut laajalti Eurooppaan. Ja kuten on todettu, lyhyellä tähtäimellä turvallisuustilanteen parantaminen on Irakin vakauttamisen keskeinen edellytys, ja sinänsä on erittäin hyvä, että Suomi on tässä työssä mukana.

Valiokuntien kuulemisissa on tullut kirjattua useita hyviä huomioita tähän operaatioon liittyen. Edustaja Ruoho totesi tuossa, että on tärkeää, että teemme työtä, joka pitkällä tähtäimellä tekee meidän työmme tarpeettomaksi, ja siinä mielessä on hyvä, että tänne on kirjattu, että koulutustoimintaa tulisi mahdollisuuksien mukaan kohdentaa kouluttajien kouluttamiseen.

Täällä on myös puolustusvaliokunta kiinnittänyt huomiota siihen, että jatkossa veteraaniohjelma olisi tärkeä, ja sen osalta tulisi saattaa veteraaniohjelma valmiiksi vuoden 2016 loppuun mennessä. Ja tästä olisin kysynyt puolustusministeriltä, että missä vaiheessa sen osalta mennään.

17.31 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämän koulutusohjelman laajentamisen taustalla on, niin kuin keskustelussa on tuotu monta kertaa esille, Lissabonin sopimus ja sen avunantolauseke: solidaarisuus toisia maita kohtaan, oikeus saada apua pahimmalla hetkellä ja toisaalta velvollisuus antaa apua pahimmalla hetkellä. Meidän lainsäädäntömme ei ole aivan tämän Lissabonin sopimuksessa lupaamamme kanssa ajan tasalla, ja sen takia tällä tavalla vastaamme. Nato-maille suojaa tuo artikla 5, mutta kysyisin ministeri Niinistöltä: Millä tavalla te tulkitsette näitä Lissabonin sopimuksen turvatakuita? Onko tällaiselle sotilasliittoon kuulumattomalle maalle eduksi mahdollisimman suppea tulkinta vai mahdollisimman laaja tulkinta? Itse edustan tällaista laajan tulkinnan näkemystä, mikä meitäkin auttaisi, jos olemme jossain vaiheessa samassa tilanteessa kuin Ranska esimerkiksi nyt.

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

17.32 **Antti Kaikkonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tuon esittelypuheenvuoron lisäksi tässä on mahdollisuus debattiin, niin ajattelin, kun tässä on kaksi keskeistä ministeriäkin paikalla, tiedustella vielä tästä muusta osallistumisesta Ranskan avunpyyntöön. Mitä muuta on suunnitteilla, ja miten putkessa ja koska on tarkoitus tehdä päätöksiä? Olen ymmärtänyt, että vahvassa harkinnassa on tuo Libanonin operaation vahvistaminen, joka tuntuisi ihan luonteelta. Me olemme siellä pitkään olleet, meidän työtämme arvostetaan, suomalaista osaamista tarvitaan siellä.

Onko niin, että hallitus aikoo tuoda tähän liittyviä esityksiä eduskuntaan lähiaikoina, ja jos on, niin voitteko ehkä vähän kertoa, mitä olette kaavailleet tämän asian suhteen?

17.33 **Ilkka Kanerva kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnä se seikka, mitä tässä ehkä ei ole tullut mainittua, on se, että alueella on suurin, ehkä välittömin riski siinä, jos Mosulin kaupunki aiotaan vallata takaisin. Se ei ole ihan jokapäiväinen tapahtuma, ja joka tapauksessa meidän oma toimipisteemme sijaitsee alle 100 kilometrin etäisyydellä kaikesta tästä.

Ulkoministeriltä kuitenkin kysyisin, kun tässä velloo tämä Suomen asemoituminen suhteessa EU:n solidaarisuuslausekkeeseen ja avunantolausekkeeseen, molempiin, ja tämä ulkomaisen avun vastaanottaminen — ja sen antaminen vastavuoroisesti tietysti — on iso kysymys, johon meidän lainsäädäntömme ei tällä hetkellä anna oikeaa tai mitenkään riittävää vastausta, että olisiko mahdollista, ministeri Soini, kuvitella, että tämä avunantolauseke tulisi erillisenä kysymyksenä selkeästi myös esille hallituksen juuri parhaillaan valmistelemassa ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Tässä vaiheessa, kun ei vastauspuheenvuoroja enemmälti ole pyydetty, ehkä ministeri... kumpi ministeri? Ministeri Soini ensiksi, ja kenties puolustusministeri sen jälkeen. (Timo Soini: Saanko tulla pönttöön?) — Ministeri Soini on tervetullut pönttöön.

17.34 **Ulkoasiainministeri Timo Soini:** Arvoisa puhemies! Kiitos hyvästä keskustelusta ja hyvistä kysymyksistä. Yritän vastata mahdollisimman moneen, ja sitten ministeri Niinistö varmaan täydentää.

Mutta jos aloitan tästä edustaja Kanervan kysymyksestä, niin kyllä on hyvä, että me selvitämme perusteellisesti tämän koko tematiikan näiden eri lausekkeiden kanssa, koska Lisabonin sopimuksen voimaantulon yhteydessä avunantolausekkeen tulkittiin tarkoittavan sotilaallista tukea jäsenmaalle, joka lausekkeen aktivoi. Nyt kun nämä uhkakuvat ovat moninaistuneet, niin samoin käsitys mahdollisen avun muodoista on moninaistunut. Tämä täytyy ihan ehdottomasti ottaa huomioon.

Täältä tulee vähän hajanaisesti näitä, mutta yritän käydä läpi.

Edustaja Juvonen kysyi näistä turvallisuusasioista. Ne ovat aivan olennaisia, ja myöskin porukka, joka tulee sieltä mahdollisesti takaisin: miten siihen on varauduttu. Terrorismi ei tunne rajoja. Emme me voi sulkea pois sellaistaakaan mahdollisuutta, että terrori tulee tänne. Emme me voi ummistaa siltä silmiä. Me emme ole tästä globaalisti verkottuneesta terrorismista vapaita, ja tämä on hyvä muistaa. Samaan liittyy tämä vierastaistelijoiden uhka. Tämän takia me tarvitsemme kansainvälistä yhteistyötä. Tämän takia tässä operaatiosuunnittelussa on ollut myös suojelupoliisin asiantuntemus meidän käytössämme, ja nyt myös kehysriihessä suojelupoliisille annettiin lisämäärärahaa 2 miljoonaa euroa. Nämä ovat ää-

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

rimmäisen tärkeitä asioita. Tässä tarvitaan myös muslimiyhteisön yhteistyötä, koska kyllä näissä yhteisöissä, joissa näitä lähtijöitä on, täytyy olla meidän tuntosarvet, siellä täytyy olla meidän tiedustelutietoa ja siellä täytyy olla meillä monennäköistä tietoa, jotta tämä radikalisoituminen voidaan estää.

Sitten näistä koulutus- ja neuvonantotehtävistä. Tämä on oikeastaan hyvä selvittää, että millä tavalla nämä ovat erilaisia. Eli koulutustehtävissä meidän osastomme antaa Erbilin koulutuskeskuksessa Kurdistanin peshmerga-taistelijoille koulutusta sotilaan perustaidoista aina joukkueetasolle asti, ja siihen liittyy muun muassa lääkintäkoulutusta ja tämäntyyppistä. Neuvonantotehtävissä taas suomalainen osasto tukisi Kurdistanin turvallisuusjoukkojen prikaati- ja pataljoonatasoon esikuntia. Nyt me tulemme tekemään näitä molempia.

Sitten vielä edustaja Kanerva sanoi Mosulista. Se on erittäin iso kaupunki, ja jos se valataan takaisin niin, että se todella tehdään voimakkaiden sotatoimien kautta, niin se jälki on kamalaa. Se meidän on syytä tiedostaa, että Daesh ei jätä sitä vapaaehtoisesti ja ikävä kyllä monien sotatoimien ensimmäiset ja suurimmat uhrit ovat siviilejä. Heitä voidaan myös käyttää ihmiskilpinä ja kaikennäköisenä tässä. Tämä on kyllä vaikea asia.

Sitten viitattiin Libyaan, taisi olla edustaja Kari. Juuri tämä riski tässä on olemassa, että kun Isil joutuu ahtaammalle sekä Syyriassa että Irakissa, niin se hakee muita väyliä, ja tällä hetkellä se muu väylä on Libya. Siellä on Sirtin kaupunki, jonka lähellä jo erittäin voimakkaasti Isil toimii. Sinne on mennyt ihan vahvistettujen tietojen mukaan sekä maitse että meritse Isilin taistelijoita. Tämä on myös erittäin tärkeä tulonlähde heille: he myyvät öljyä, ja vaikka se olisi kuinka saastaista ja veristä öljyä, niin aina on löytynyt ostajia. Se, että me saamme tämän terroristiporukan rahoituksen katki, on äärimmäisen tärkeätä, näihin juuri-siihin puuttuminen. Jospa me nyt Euroopassa ja lännessä ymmärtäisimme tehdä yhteistyötä ajoissa, koska kyllä tosiasia oli se, että me tiesimme, että Libyassa, Jordaniassa ja Turkissa on pakolaisia paljon, mutta kun se ei ollut meidän kynnyksellämme, niin me emme oikein välittäneet mitään, ja vasta sitten kun tämä tulva alkoi, niin alkoi kuulo paranemaan ja toimintaa tuli lisää. Samoin nämä raat terroriteot toivat sen vielä lähemmäksi. Nyt me emme saa tehdä samaa virhettä Libyan kohdalla. Me tarvitsemme yhteistyötä Libyan hallituksen kanssa, ja onneksi siellä nyt on hauras hallitus, koska esimerkiksi YK:n siunauksen saaminen, mandaatti, on riippuvainen siitä, että on yhteistyötä hallituksen kanssa. No, nyt esimerkiksi tämä hallitus voi pyytää apua. Jos ei ole hallitusta, ei voi pyytää apua, ja silloin ei ole YK:n mandaattia ja kaikki muu on hankalampaa. Eli tässä mielessä on toivoa.

Sitten kysyttiin palautussopimuksista. Neuvottelut ovat virkamiestasolla käynnissä sekä Afganistanin että Irakin kanssa. Kovin on kitkuista, mutta haluan muistuttaa siitä, että esimerkiksi Ruotsilla on tällainen palautussopimus, pakkopalautussopimus. He ovat saaneet palautettua parikymmentä pakolla. Suomesta on lähtenyt vapaaehtoisesti viisi lentokoneellista, ja tämä on se, mitä kautta nyt tätä asiaa hoidetaan. Esimerkiksi Italialla on erittäin huono kokemus Pakistanin kanssa. Heillä on Pakistanin kanssa palautussopimus. Iso lentokone lensi Italiasta Pakistaniin, ja Pakistan kieltäytyi ottamasta vastaan, ja sitten se lentokone meni täydessä lastissa takaisin. Tässä me tarvitsisimme Euroopan laajuista yhteistyötä. Olisi hyvä, että kaikilla unionin mailla olisi samanlainen sopimus, että tässä olisi tällainen yhtenäinen käytäntö. Ja kyllä meidän täytyy uskaltaa sanoa Irakille ja Afganistanille sekin, kun neuvotellaan heitä koskevasta avusta, pitää pystyä edellyttämään, että te sitten hoidatte tämän puolen, kun näitä palautuksia tulee, että ne voidaan tehdä. Tämä on mielestäni tärkeää. (Puhemies koputtaa)

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

Sitten edustaja Mustajärvi kysyi lempiaiheestaan, transatlanttisesta yhteistyöstä. Se on hyvä kysymys. Suomen ulkopolitiikalla ja tämän hallituksen ulkopolitiikalla on muutama painopiste, jotka ovat tietysti myös omiani: yksi on arktinen yhteistyö, Itämeri-yhteistyö laajasti, (Puhemies koputtaa) myös Venäjä-yhteistyö, Suomi—Ruotsi-yhteistyö, rauhanvälitys ja transatlanttinen yhteistyö. Nämä kaikki tarvitaan.

Nyt näyttää olevan jo aika reippaasti vastauksia, että jos puolustusministerin sallitaan täydentää. Sitten jos vielä tulee jotain mieleen, niin mielelläni vastaan lisää.

17.42 Puolustusministeri Jussi Niinistö: Arvoisa herra puhemies! Kiitos edustajille tuesta ja rakentavista puheenvuoroista. Pyrin täydentämään ministeri Soinin vastausta.

Edustajat Savola, Kari ja Pakkanen kiinnittivät huomiota suomalaisten joukkojen turvallisuuteen mielestäni täysin aiheellisesti, kuten myös sekä puolustus- että ulkoasiainvaliokunta ovat tehneet lausunnossaan ja mietinnössään. Kyseessä on kiistatta korkean uhkatason operaatio. Siksi onkin hyvä kysyä, miten Puolustusvoimat on arvioinut tätä omasuojan riittävyttä. Itsemurhapommittajien, tienvarsipommien ja kemiallisten aseiden muodostama uhka on vakava, mutta Puolustusvoimilla on etenkin Afganistanin ISAF-operaation kokemusten perusteella kohtuullisen hyvä kyky varautua esimerkiksi tienvarsipommien aiheuttamaan turvallisuusuhkaan. Kannustan kuitenkin Puolustusvoimia jatkuvasti arvioimaan omasuojan riittävyttä, koska tilanteet muuttuvat. Omasuojan riittävyttä arvioidaan operaatioalueelta saatujen tietojen pohjalta. Esimerkkeinä voin mainita muutokset Isiksen, Isilin, Daeshin — tai millä nimellä kukin tätä barbaarijärjestöä nyt haluaakaan kutsua — toimintatavoissa, mahdollisten iskujen tekotavan ja turvallisuustilanteen yleisen kehityksen.

Suomalaisjoukkojen turvallisuuden takaamisessa on otettava myös huomioon kemialliset aseet, joiden käyttö tai käytön uhka alueella on todellinen. Operaatioon on lähetetty suojelualan materiaalia, muun muassa suojavarusteita ja ilmaisimia. Pyrimme saamaan uuteen kontribuutioon myös suojelualan osaamista. Suomalaisella osastolla on käytössään paikalta vuokratut panssaroidut ajoneuvot, joten Kurdistanissa liikkuminen on kohtuullisen turvallista, jos tällaista sanamuotoa yleensä voi käyttää. Paikalliset turvallisuusviranomaiset toimivat verraten tehokkaasti.

Edustajat Heinonen ja Mäkelä kysyivät kriisinhallintaveteraaniohjelman tarkemmasta aikataulusta. Valitettavasti minulla ei ole siihen vastausta.

Edustaja Heinonen kysyi lisäksi henkilökohtaista mielipidettäni Lissabonin sopimuksen niin sanottuihin turvatakuihin. Tämä oli edustaja Heinosen käyttämä sana. Itse en käyttäisi sanaa "turvatakuu" tässä mielessä Lissabonin sopimuksesta puhuttaessa, varsinkaan artiklasta 42.7, jotta eivät menisi sekaisin puurot ja vellit. Viittaan tässä Naton 5 artiklaan. Mutta joka tapauksessa Suomen linja ja Suomen etu on tämän artiklan joustava tulkinta, ja Ranskan avunpyyntö Pariisin terrori-iskujen jälkeen on ollut niin Suomelle kuin muillekin EU-maille hyvä harjoitus. On syytä tarkkaan seurata tätä prosessia: kirjata ylös, miten prosessi on edennyt, ja ennen muuta ottaa opiksi. Ymmärsin, että tähän puolustusvaliokunnan puheenjohtajan, edustaja Kanervan puheenvuoro viittasi, eli esimerkiksi selontekotyössä on syytä kiinnittää tähän prosessiin huomiota.

Mutta tässä vaiheessa oma vakaa mielipiteeni on, että Suomen puolustussuunnittelua emme voi laskea EU-sopimusten varaan, vaan sotilaallisesti liittoutumattomana maana valmistaudumme itsenäiseen puolustukseen. Kaikkien avainsuorituskykyjen on oltava

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

omassa hallussamme, mutta totta kai olemme valmiita vastaanottamaan kumppaneiltamme apua, sillä apua saamme, jos siitä on hyötyä apua antavalle osapuolelle.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Siirrymme puhujalistaan. Myös jatkamme puhujalistaan jonkun matkaa, ja tarvittaessa debatti sitten jonkun ajan päästä.

17.46 Mikko Savola kesk: Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin kiitoksia molemmille ministereille asiantuntevista vastauksista. Tätä selontekoa olemme niin ulkoasiain- kuin puolustusvaliokunnassa tarkkaan käsitelleet.

Tämä Isilin vastainen taistelu on yhteinen asiamme koko Euroopassa ja maailmassa. Tämä bruttaali terrorijärjestö vaatii järeitä vastatoimia, ja sen vuoksi Suomikin tässä operaatiossa on mukana jo yli 60 muun maan kanssa. Tämä on myös konkreettinen vastaus Ranskalle, joka EU:n avunantolausekkeeseen 42.7 vedoten pyysi Suomea, kuten muitakin EU-maita, mukaan. Ja Suomi siis vastasi myönteisesti ja tällä tapaa myös konkreettisesti tähän asiaan.

Herra puhemies! Suomella on nyt noin 50 sotilasta Erbilissä, ja olemme kouluttaneet siellä Irakin Kurdistanin turvallisuusjoukkoja, niin sanottuja peshmerga-joukkoja. Kokemukset tästä ovat olleet hyviä: olemme saaneet siellä tuloksia aikaan ja muun muassa pystyneet vähentämään tappioita näiden joukkojen osalta, kun he ovat oikeanlaista sotilaskoulutusta saaneet. Suomalaiset siis kouluttavat sotilaan perustaitoja tuolla paikan päällä. Meidän joukoillamme on hyvä maine, mikä on hyvä asia, ja meillä on myös kokemusta tällaisista tehtävistä. Se on hyvä piirre huomata, että suomalaista osaamista arvostetaan tuolla maailmalla. Ja meillä ei ole siellä pelkästään ammattisotilaita, vaan ehkä jopa suuremmalti osin tämä perustuu reserviläisiin, eli sitä siviilipuolen osaamista, mitä meillä on, pystytään sitten meidän reserviläisarmeijamme kautta hyödyntämään myös näissä kansainvälisissä tehtävissä, ja siitä voimme olla kyllä ylpeitä.

Herra puhemies! Puolustusvaliokunta kiinnitti erityistä huomiota turvallisuuteen tässä operaatiossa. Uhat ovat todellisia, kuten tässä debattikeskustelussa jo kävimme läpi: on tietnvarsipommeja, itsemurhapommittajia, kemiallisia aseita, epäsuoraa tulta — näitä kaikkia asioita, mihin joudumme varautumaan. Sen vuoksi on äärimmäisen tärkeää, että olemme siihen varautuneet. Meillä on omasuoja kunnossa, ja niillä meidän kavereilla siellä on parhaat mahdolliset välineet käytössä — panssaroidut ajoneuvot, varusteet viitaten mahdollisiin suojeluhälytyksiin ja niin edelleen — jotta sitä pahinta yhdenkään meidän sotilaamme osalta ei tapahtuisi. Tästä on pidettävä kiinni, ja näin on myös, kuten puolustusministeriltä kuulimme, tapahtunut ja tapahtuu. Ja pidän äärimmäisen tärkeänä myös sitä, että tätä seurataan äärimmäisen tarkasti, tehdään vaikutusarvioita ja reagoidaan sen mukaan, mikä tarve siinä on. Meidän suomalaiset sotilaamme, kouluttajamme, eivät osallistu varsinaiseen taisteluun, mutta itsepuolustus oikeus luonnollisesti on, ja näin tulee tietysti ollakin. Tämä on tietysti yksi osa sitä tärkeää omasuojaa tässä tehtävässä.

Herra puhemies! Monta kertaa näissä kansainvälisissä operaatioissa sitten kysytään, mikä se on se Suomen puolustusvoimien tehtävä: kun pitäisi puolustaa omaa isänmaata, miksi me osallistumme tuonne kansainvälisiin tehtäviin ja erilaisiin operaatioihin. Minä ainakin pidän äärimmäisen tärkeänä sitä, että näillä kaikilla operaatioilla, joihin me osallistumme, on vahvistava vaikutus meidän kansalliseen puolustuskykyymme — ne kokemukset, mitä tuolta maailmalta saadaan, vahvistavat meidän kansallista puolustuskykyämme.

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

Tämä operaatio on varmasti yksi niistä haastavista operaatioista, joista nyt sitten saadaan kokemuksia tämän oman kykymme turvaamiseksi, ja se on tietysti tärkeä asia.

Tämä mietintö oli yksimielinen, siitä kiitos kaikille osallistujille. Keskustan eduskuntaryhmän puolesta sen verran voin tässä yhteydessä sanoa, että me kannatamme (Puhemies koputtaa) tähän osallistumista ja kiitämme kaikkia tästä käydystä käsittelystä ja keskustelusta tämän asian suhteen.

17.52 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Valtioneuvoston selonteossa eduskunnalle Suomen osallistumisen jatkamisesta ja vahvistamisesta turvallisuussektorin koulutusyhteistyössä Irakissa kysymys on Isilin tai Isisin — mitä termiä me sitten käytämme — vastaisesta taistelusta. Nyt käsittelyssä olevassa ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä todetaan, että menestyminen Isilin vastaisessa taistelussa on ennen kaikkea riippuvainen maiden omasta kyvystä ja tahdosta sekä kansainvälisestä tuesta.

Suomessa Puolustusvoimista lähtöisin oleva osaaminen on hyvää, ja osaamista tulee voida hyödyntää koulutus- ja neuvonantotehtäviin keskittyvissä kriisinhallintaoperaatioissa. On perusteltua, että koulutustoimintaa jatketaan.

Äskettäin maailmaa järkyttäneiden Pariisin ja Brysselin terrori-iskujen jälkeen osallistuminen kansainväliseen Isilin vastaiseen toimintaan on muuttunut entistä tärkeämmäksi. Iskut osoittivat, ettei terrorismin vastainen sota Euroopassa ole vielä lähimainkaan voitettu. Entä sitten Boko Haramin toimet Nigeriassa? Terroristijärjestöhän on vannonut uskollisuutta Syyriassa ja Irakissa toimivalle Isis-järjestölle. Koululaistyttyjen kaappaamiset ja lasten käyttäminen terroristiteoissa on syvästi järkyttävää. Lapsiin kohdistuvat iskut ovat pysäyttäviä ja tuomittavia.

Elokuvassa Ihmemaa Oz Dorothy-tyttö lentää pyörremyrskyn mukana kotikylästään toiseen maailmaan. Tyttö puhuu pienelle cairnterrierilleen: "Toto, I think we are not in Kansas anymore." Myös Suomessa on varauduttava kasvavaan terroristiuhkaan. Tämä lause on tullut tutuksi meille kaikille, ja siihen kiinnitetään myös huomiota ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä. Myös me Suomessa, niin kuin ihmiset kaikkialla maailmalla, joudumme kertomaan lapsillemme, että emme ole enää siinä entisessä vanhassa maailmassa. Tämä maailma on muuttunut kaikella tavalla.

17.54 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Tämän asian taustalla, jota nyt käsittelemme, ovat arabikeväästä liikkeelle lähteneet tapahtumasarjat. Arabikevään myötä levottomuudet eri maissa eivät laantuneetkaan vain siihen, että demokratia olisi voittanut ja diktaattorit olisi syösty vallasta, vaan osaan valtioita jäi edelleen diktaattorivalta ja osaan vallankaappausten ja kansannousun jälkeen epävakaa tilanne. Tätä seurausta on myös terroristijärjestö Daeshin nousu, ja tätä seurausta ovat myös Euroopassa tapahtuneet terroriiskut. Ovat ne sitten Daeshin tekoa aidosti tai eivät, niillä on selkeä yhteys kuitenkin tämän järjestön ajatusmaailmaan ja ideologiaan.

Maamme hallitus on päättänyt jatkaa ja vahvistaa osallistumistamme monikansalliseen operaatioon Pohjois-Irakin Erbilissä. Osallistumisen kokonaisvahvuutta lisätään vuoden ajaksi noin 100 sotilaaseen nykyisestä 50 sotilaasta, ja tämä on varsin perusteltua tässä tilanteessa, vaikka joitain tuloksia Daeshin vastaisessa taistelussa on saatu aikaankin. Itse asiassa, kun viime päivien tapahtumia miettii, riskiarvioissa nousevat varmasti entistä suuremmiksi tällaiset yllättävät toimet, joita terroristijärjestö mahdollisesti voi tehdä. Niin kuin ulkoasiainvaliokunta ja me puolustusvaliokunnassa totesimme, itsemurhapommittaji-

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

en, tienvarsipommien ja kemiallisten aseiden muodostama uhka on vakava, vaikkakaan merkittävää muutosta riskiarvioissa ei ole virallisesti tuohon edelliseen päätöksentekoon, joka tapahtui vuonna 2014. Silloin jo ulkoasiainvaliokunta totesi, että kyseessä on olosuhteista johtuva korkean uhkatason operaatio, vaikka tehtävä on koulutustehtävä. Nyt ehkä uutena puolustusvaliokunnan asiantuntijakuulemisissa esille nousivat nämä kemialliset aseet.

Ehkä itse ajattelen niin, että nämä voitot, joita nyt Daeshista on saatu aikaiseksi, voivat saada aikaan juuri sentyyppistä toimintaa, miten nurkkaan ajettu rotta toimii, eli tehdään jotain yllättävää, hyökätään aggressiivisesti. Ne voivat olla tämäntyyppisiä iskuja joko tänne koulutusalueelle tai sitten, niin kuin nyt on tapahtunut, iskuja myös maihin, jotka tähän koulutusoperaatioon ja Daeshin vastaiseen taisteluun ovat lähteneet mukaan.

Sen takia meidän pitää huolehtia myös siitä, että oman maan turvallisuuslainsäädäntö ja tiedustelulainsäädäntö ovat ajanmukaisia, että saisimme tiedon ja pystyisimme estämään mahdollisia iskuja, joilta emme välttämättä mekään ole täällä pohjoisessa Euroopassa täysin turvassa. Sen takia itse tuen sitä, että meidän lainsäädäntöämme päivitetään niin, että me pystymme, ja meidän viranomaiset pystyvät, mahdollisimman tehokkaasti vastaamaan näihin mahdollisiin uhiin, joita on. Samaan aikaan pitää myös muistaa se, että myös maan sisäinen turvallisuus saattaa siis järkkyy tämäntyyppisen toiminnankin myötä, ja pitää olla valmiutta siihen, että myös kotimaan turvallisuudesta pystytään vastaamaan. Se tarkoittaa rajavalvontaa, se tarkoittaa poliisin voimavaroja, resursseja, ja niin pois päin.

Nyt on toteen näytetty se, mistä tässäkin salissa muutamat ovat puhuneet ja ovat saaneet kovaa arvostelua niskaan puhuttaessa esimerkiksi pakolaisvirrasta. Belgian iskun henkilöt ovat nyt mediatietojen mukaan ainakin käyttäneet tätä virtaa hyväkseen ja siirtyneet Belgiaan ja tehneet iskun. Eli tähänkin mahdollisuuteen pitää varautua ja seurata liikehdintää eli sitä, että kun toiset ovat hädässä ja liikkuvat, saattavat myös rikolliset käyttää sitä hyväkseen, niin kuin Belgian terroristi-iskun tekijät ja myös Pariisin iskun tekijät.

Arvoisa puhemies! Täysi tuki tälle koulutustehtävälle — ja kuten kriisinhallintaveteraani ohjelmasta tuossa omassa debattipuheenvuorossani totesin ja peräänkuulutin, toivon, (Puhemies koputtaa) että se viedään tänä vuonna loppuun niin, että kannamme vastuun jokaisesta naisesta ja miehestä, jotka näihin vaativiin tehtäviin lähetämme nyt ja tulevaisuudessa.

17.59 Markus Mustajärvi vas: Arvoisa puhemies! Viittaan vielä siihen lähetekeskusteluun tämän asian tiimoilta, kun haluttiin nähdä, että tässä päätöksessä yksittäisestä operatiosta päätettäisiinkin yleisemmin Euroopan yhteisestä ulko- ja turvallisuus- ja puolustuspolitiikasta, ja näinhän ei ole. Me hyväksymme tämän jatkopäätöksen, mutta se ei ole kannanotto mistään linjakysymyksestä suhteessa eurooppalaiseen päätöksentekoon.

Ja sitten vielä liittyen tähän Lissabonin avunantolausekkeeseen: On äärimmäisen tärkeää, että se prosessi on jatkossakin kahdenvälinen ja ihan aidosti kahdenvälinen, että se apua antava maa voi päättää, miten se sen Lissabonin sopimuksen juridisen velvoitteen täyttää. Tämän me vasemmistoliitossa pidämme kyllä mielessä silloin, kun kansallista lainsäädäntöä ollaan rukkaamassa, ja uskon, että puhun paitsi itseni myöskin ryhmäni puolesta. Silloin, kun lähetetään suomalaisia sotilaita voimankäyttötehtäviin, katsomme kyllä hyvin tarkkaan sen, mihin tehtäviin, millä perustein ja mitä siitä seuraa. Voi olla, että kansallisen lainsäädännön käsittely ei ole niin yksimielistä kuin on ollut tämän operaation päätöksenteko. Itse pelkään sitä, että kun Suomella on esimerkiksi tämä Naton isäntämaasopi-

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

mus ja sitten on Lissabonin sopimus, ja jos kansallista lainsäädäntöä muutetaan tiettyyn suuntaan, niin sitten esimerkiksi muiden EU-maiden paine yhtä jäsenmaata kohtaan voi muodostua niin kovaksi, että tosiasiassa sitä kahdenvälistä prosessia ei enää käydäkään vaan se yksittäinen jäsenmaa joutuu taipumaan niin sanottuun Euroopan unionin yhteiseen tahtoon.

18.01 Veera Ruoho ps: Arvoisa puhemies! Kuten valiokuntamme puheenjohtaja ja ulko-ministerikin totesivat, pidämme Suomen osallistumisen jatkamista ja laajentamista perusteltuina. Ulkoasiainvaliokunnan mielestä Suomen on välttämätöntä osoittaa tukea Ranskalle tämän vedottua EU:n keskinäiseen avunantovelvoitteeseen. Suomen on myös tärkeää osallistua kansainväliseen Isilin vastaiseen toimintaan, koska järjestön toiminta muodostaa uhan kansainväliselle rauhalle ja turvallisuudelle.

Suomen osallistuminen Isilin vastaiseen toimintaan on osa globaalia terrorismin vastaista toimintaa, jossa tarvitaan pitkäjänteisyyttä ja laajaa keinovalikoimaa. Terrorismia vastustetaan tehokkaasti vaikuttamalla kokonaisvaltaisesti kriisimaihin. Siksi peräänkuulutan EU:n siviilikriisinhallintaoperaatiota tukemaan kokonaisvaltaista ratkaisua. Siviilikriisinhallinnalla voidaan vaikuttaa juurikin ongelmien juurisyihin.

Edustaja Savola perusteli hyvin, miksi Suomen tulee osallistua ulkomailla kriisinhallintatehtäviin. On totta, että toimimalla kansainvälisissä tehtävissä kehitämme myös kansallista osaamista ja siten myös toimintavalmiuksiamme kotimaassa. Kansainvälisissä tehtävissä saatua kokemusta tulisi sitten entistä paremmin hyödyntää. "Haittapuolena" näen sen, että kun on useamman vuoden työskennellyt äärimmäisissä olosuhteissa, nämä meidän kotimaiset ongelmamme tuntuvat mitättömiltä.

18.03 Mika Kari sd: Arvoisa herra puhemies! Kriisinhallinta, on se sitten sotilaallista tai siviilikriisinhallintaa, on pitkäkestoista työtä, työtä, jota tehdään vaikeissa olosuhteissa ja usein monien vuosien aikana. Sen kautta kriisinhallintatyötä pitäisikin katsoa laajempänä kokonaisuutena.

Sipilän hallitus hallitusohjelmassaan lähti säästämään satoja miljoonia euroja kehitysyhteistyöstä ja myös kymmeniä miljoonia euroja kriisinhallintatyöstä. Suomella on pitkään, jo vuosia, ollut kriisinhallintavahvuus maailmalla noin 600:n luokkaa, ja hallitusohjelmaan oli kirjattu tämän tason laskeminen noin 90 sotilaan tai henkilön vahvuuteen. Nyt kuitenkin maailman kriisien keskellä ja muun muassa Libanonin tilanteen osalta Suomi on edelleenkin pitänyt kriisinhallintavahvuutensa tuolla 600:n joukossa, ja se on varmasti monella tavalla perusteltua.

Näin ollen onkin syytä ja perusteltua kysyä, olisiko ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon aikana aika päivittää Suomen ja myös Sipilän hallituksen ja koko tämän eduskunnan yhteisellä selvitystyöllä kriisinhallinnan kokonaisuus. Tällä tarkoitan henkilömäärän lisäksi myös budjettimäärärahoja ja kriisinhallinnan resurssien sisältöä. Niin kuin ministeri Soini tässä selontekokeskustelun aikana totesi, kriisit tuskin pysähtyvät tällä hetkellä Syyriassa tai Irakin alueella käytäviin sotatoimiin, vaan kriisien eskaloitumisen vaara on suuri. Ministeri Soininkin mukaan yhtenä varteenotettavana suuntana kriisien leviämislle on Libyan alue.

Toivon, että hallitus huomioi ulko- ja turvallisuuspoliittisen selontekotyönsä aikana myös laajemman kokonaisuuden tuomisen eduskunnalle.

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

18.05 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tähän edustaja Karin puheenvuoroon on hyvä jatkaa, että on syytä muistaa, että Suomelta on ollut parhaimmillaan aikoinaan yli 2 000 sotilasta maailmalla yhtä aikaa tekemässä rauhanturvaamistehtäviä tuolla 1980—90-luvun taitteessa, ja niiltä vuosikymmeniltä on tämä hyvä perinne ja maine, mitä suomalaiset ovat vuosikymmenien aikana rauhanturvatehtävissä saaneet aikaan.

Täällä otettiin tämä vierastaistelijakysymys, mikä ei sinällensä nyt ihan tähän esillä olevaan asiaan liity. Mutta toivon, että eduskunnassa myös tästä asiasta tullaan lähiaikoina keskustelemaan ja päättämään. On mielenkiintoista tietää, mitä kuuluu näille supon ilmoitamille muutamille kymmenille taistelijoille, jotka Suomesta ovat jo lähteneet sinne ja tulleet takaisin — mitä niille herroille tai rouville sitten kuuluu ja kuinka suomalaiset sitten joutuvat ottamaan vastuuta heistä kenties terveydenhoidossa ja tämmöisissä asioissa. Tämä asia olisi mielestäni syytä selvittää.

Ministeri Niinistöä täytyy kiittää hyvästä vastauksesta, kun kysyttiin näitä turvallisuuteen liittyviä asioita.

Täällä edustaja Heinonen on moneen kertaan kysynyt tästä kriisinhallintaveteraaniohjelmasta ja siitä, kuinka se etenee. Rauhanturvaajaliitolta itse saamani tiedon mukaan hanke etenee kuluvan vuoden aikana. Puheenjohtaja Kiljusen suulla he olivat tyytyväisiä siihen, että tähän on tulossa rahaa. Ja aikanaan sitten tämä veteraanistatus ja -tunnus varmaan itsellenikin sitten tulee.

Täytyy muistaa, että suomalaiset ovat saaneet myös Nobelin rauhanpalkinnon. Tässä rauhanturvaamisen 60-vuotisjuhlavuonna on hyvä muistuttaa, että vuonna 88 suomalaiset rauhanturvaajat (Puhemies koputtaa) palkittiin rauhanturvapalkinnolla. Se on myös tärkeää muistaa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja näillä näkymin viimeinen puheenvuoro: valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Kaikkonen.

18.07 Antti Kaikkonen kesk: Arvoisa puhemies! Oli hyvä kuunnella tätä keskustelua, jossa käytettiin paljon järkeviä puheenvuoroja. Tuosta hyvänä esimerkkinä edustaja Pakkasen juuri käyttämä puheenvuoro — eikä puolustusvaliokunnan varapuheenjohtaja Karinkaan puheenvuoro huono ollut. (Naurua) Hän esitti siinä kriisinhallinnan kokonaisarviota, selvitystä, ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon yhteydessä. Se on varmasti harkittamisen arvoinen asia, joskin täytyy sanoa, että siinä täytyy kyllä jonkun verran elää ajassa, miten mennään eteenpäin, koska vuosi sitten, kun hallitusohjelma tehtiin, ei ehkä ollut näkymää siitä, että aika paljon tarvetta tässä tulee olemaan.

Hallitus on joutunut reagoimaan näihin tilanteisiin. Nyt on tämä Ranskan avunpyyntö ja Erbil-operaatio. Varmaan tulee joitakin lisääkin, kuten tuo aikaisemmin mainitsemani Libanonin operaation vahvistaminen, se voi hyvinkin tulla pian eteen.

Eli on hyvä keskustella, arvioida ja suunnitella, mutta täytyy joka tapauksessa jättää tilaa sille, että tulee tilanteita, joita emme vain pysty ennakoimaan. Meillä täytyy olla valmius ja tarvittaessa myöskin resurssit sitten toimia sen mukaisesti, jotta meillä tämä tärkeä rauhanturvaamisen hyvä maine säilyy ja voimme omalta pieneltä osaltamme auttaa maailman kriiseissä. Se on myös meidän oma etumme.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi valtioneuvoston selonteon VNS 2/2016 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle tullilaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 153/2015 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 5/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 5/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

18.09 Pirkko Mattila ps (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen tässä hallintovaliokunnan mietinnön koskien uutta tullilakia. Tämän esityksen tarkoituksena on korvata voimassa oleva tullilaki uudella ja samannimisellä lailla.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta unionin tullikoodeksista sekä sen täydentämisestä ja täytäntöönpanosta annettuja komission asetuksia aletaan soveltaa 1.5.2016, ja nyt ehdotettu lainsäädäntöuudistus sisältää EU-säädännön soveltamiseksi tämän kansallisen lainsäädännön. Tämän uuden tullikoodeksin mukaan EU:ssa siirrytään pakolliseen sähköiseen tulli-ilmoittamiseen siirtymävaiheen kautta vuoden 2020 loppuun mennessä.

Tämän ehdotetun lainsäädäntökokonaisuuden tarkoituksena on ottaa huomioon myös muu kansallisessa ja EU:n lainsäädännössä sekä tullitoiminnassa tapahtunut kehitys. Tarkoituksena on yhdenmukaistaa tulliverotusta ja menettelyä koskevaa sääntelyä muita verolajeja koskevan sääntelyn kanssa sekä Tullin toimintavaltuuksia koskevia säännöksiä poliisia ja rajavartiolaitosta koskevien säännösten kanssa. Kokonaisuudistuksella on tarkoitus parantaa myös lain rakennetta ja selkeyttä, koska tämä nykyisin voimassa oleva laki on muodostunut varsin hajanaiseksi siihen tehtyjen lukuisten muutosten vuoksi.

Hallintovaliokunta pitää tätä kokonaisuudistusta tarpeellisena ja tärkeänä. Tullilaki on yleislaki, jonka säädöksiä sovelletaan yleisesti kaikkeen tullitoimintaan, jollei muuten toisin säädetä. Tulli huolehtii tullin- ja veronkannosta, ja Tullin tehtävänä on valvoa tavaroiden terveydelle, turvallisuudelle ja ympäristölle aiheuttamien uhkien torjumiseksi säädettyjen säännösten noudattamista. Tulli estää ja paljastaa tullirikoksia ja suorittaa niiden esitutkintaa sekä yhdessä viranomaistyössä poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen kanssa tavoittelee näitä yhteisiä päämääriä. Tulli harjoittaa myös muuta viranomaistyötä.

Sitten valtiovarainvaliokunta on antanut lausunnon koskien näitä verolakeihin ehdotettuja muutoksia ja toteaa, että ne ovat pääosin unionin tullikoodeksin aiheuttamia teknisluonteisia muutoksia, joihin valiokunnalla ei ole huomautettavaa. Mutta kuitenkin osalla näistä säännöksistä on suora yhteys niin sanotun Valmis-hankkeen ehdotuksiin tai vireillä olevaan toiseen hankkeeseen, jossa selvitetään ja toimeenpannaan Tullin verotustehtävien siirto Verohallinnolle, ja näin valtiovarainvaliokunta toteaa, että nyt käsiteltäviin verolakiehdotuksiin sisältyvien säännösten muutostarve tulee sitten ratkaista näiden esitysten käsittelyn yhteydessä. Valtiovarainvaliokunnan mukaan nämä nyt käsiteltävät esityksen säädökset voidaan hyväksyä tässä yhteydessä muuttamattomina. Näitä lakeja, mitä tässä val-

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

tiovarainvaliokunta on ottanut esille, ovat muun muassa valmisteverotuslaki ja autoverolain säännökset.

No, sitten tähän esitykseen on antanut lausunnon myös perustuslakivaliokunta, ja se on tarkastellut omassa launnossaan tähän esitykseen sisältyvien Tullin toimintavaltuuksien laajuutta ja perusteita, eräitä yksittäisiä toimivaltuuksia, määräysenantovaltuuksia, Tullin valitusoikeutta, kuittausta, henkilötietojen suojaa ja yksityiselämän suojaa sekä seuraamussääntelyitä ja todennut kyllä useita tullilakiehdotusta koskevia täydentämis- ja täsmenämistarpeita. Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan nämä lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä, mutta 1. lakiehdotus kuitenkin vain, jos -valiokunnan sen 91 §:stä ja 94 §:stä tekemät valtiosääntöoikeudelliset huomautukset otetaan asianmukaisesti huomioon. Perustuslakivaliokunnan tekemiä huomautuksia on käsitelty tarkemmin tässäkin, tämän mietinnön yksityiskohtaisissa perusteluissa, näitten asianomaisten pykälien yhteydessä.

Hallintovaliokunnan saaman selvityksen mukaan esitetyllä lainsäädännöllä ei arvioida olevan vaikutusta Ahvenanmaan maakunnan verorajan ylittävään käsittelyyn. Ja valiokunta katsookin, että EU-lainsäädäntöä sovellettaessa tästä ei aiheudu Ahvenanmaalle tai sieltä suuntautuvalla kaupankäynnillä tarpeetonta hallinnollista taakkaa.

Ja näin hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella hallintovaliokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä, näissä yksityiskohtaisissa perusteluissa seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin, sekä yhden uuden lakiehdotuksen hyväksymistä. Valiokunta pitää tärkeänä, että tullilainsäädännön kokonaisuudistuksen toimivuutta seurataan, ja tämä mietintö on yksimielinen.

18.14 Mika Kari sd: Arvoisa rouva puhemies! Hallintovaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Mattila esitteli hyvin ja kattavasti tämän tullilain uudistuksen ja valiokuntavaiheen.

Tämän tullilain valmistelu ei valiokunnassa — sen valiokunnan historian aikana, kun itse olen valiokunnassa viiden vuoden ajan ollut — kuulu niihin kaikkein helpoimpiin lainvalmisteluihin. Valiokunta teki varsin laajan työn laajalla kuulemisella ja myös pitkällä käsittelyllä. Lopputulos on varsin hyvä, vähintäänkin niin hyvä, että sen tänne saliin on voinut tuoda.

Yhden asian erityisesti haluan nostaa esiin, ja se liittyy tullilain yhteydessä, yleislain yhteydessä olevaan voimankäyttökokonaisuuteen, ja toivoisinkin, että jatkossa viranomais-ten voimankäyttöoikeudet pystyttäisiin valmistelevaan laajemmassa yhteistyössä eri ministeriöiden välillä ja ministeriöiden sisällä olevien, muun muassa poliisiosaston ja Poliisihallituksen ja niin edelleen, kanssa.

Pidän myös erittäin tärkeänä kohtaa, joka löytyy myös valiokunnan mietinnöstä. Tullilain seurannasta täytyy tavalla tai toisella ministeriön antaa — siinä vaiheessa, kun tullilaista on hankittu riittävät kokemukset — arvio hallintovaliokunnalle siitä, millä tavalla valiokunnan ja hallituksen esitykset tullilain sisällä vaikuttavat Tullin toimintaan. Toivotavasti vaikutukset ovat positiivisia.

Niin kuin puheenjohtaja totesi, valiokunnan mietintö oli yksimielinen, ja muiltakin osin valiokunnan työskentely hyvin kattavaa.

18.16 Timo V. Korhonen kesk: Arvoisa puhemies! Tullilain kokonaisuudistus on kaiken kaikkiaan hyvin monimutkainen, moniulotteinen kokonaisuus. Eduskuntaan tuotua

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

esitystä kritisoi monellakin tavalla. Esitystä pidettiin eri tavoin puutteellisena, ja tässä yhteydessä haluan ihan muutaman sanan ottaa esille tähän liittyen.

Tullilakihan on Tullin toiminnassa sovellettava yleislaki, jonka säännöksiä sovelletaan todella yleislakina kaikkeen Tullin toimintaan. Syitä tullilain kokonaisuudistukseen, kuten valiokunnan puheenjohtaja totesi, on monia: keskeisin niistä on EU:n tullilain kokonaisuudistus. Tätä myötä tullilain sidokset ovat erittäin laajat. Kokonaisuus, kuten sanottu, on hyvin monimutkainen. Se on näkynyt myös tässä valmistelussa.

Tähän Tullin toiminnan laajaan kokonaisuuteen: Tullihan hoitaa EU:n kauppapolitiikan alaan kuuluvia tehtäviä, siis maastavientiin, maahantuontiin ja kauttakuljetukseen liittyviä tehtäviä, eli Tulli kantaa tullia ja hoitaa muuta tullitoimintaa. Se myös valvoo terveydelle, turvallisuudelle ja ympäristölle asetettujen rajoitusten noudattamista. Tulli myös suorittaa tullirikostorjuntaa ja tekee viranomaisyhteistyötä. Lisäksi on tätä koskevaa kansallista erityislainsäädäntöä muun muassa PTR-viranomaisten yhteistyöstä.

Uuden EU-tullikoodexin myötä ollaan nyt siis siirtymässä pakolliseen sähköiseen tullilmoitukseen tietyn siirtymäajan jälkeen, mikä on todella iso muutos. Käytännössä siirtymäajan jälkeen kaikki tullimenettelyt ja myös varamenettelyt ovat jatkossa sähköisiä. Tullitoiminnasta säädetään pitkälti EU-säädöksissä, erityisesti tullikoodexissa ja sen nojalla annetuissa asetuksissa. Tämän lisäksi on esimerkiksi tullittomuusasetus ja on kansainvälisiä sopimuksiakin. EU:n tullikoodexi edellyttää lisäksi, että jäsenvaltiot antavat omassa kansallisessa lainsäädännössään täydentävää säätelyä. Tullikoodexissa säädetään myös jäsenvaltioille velvollisuuksia, joitten osalta on kansallisessa laissa säädettävä, kuka näitä velvollisuuksia hoitaa.

Tästä kaikesta ennen mainitusta seuraa, että tullilainsäädäntö on todella monimutkainen kokonaisuus eikä se vaikuta niin selkeältä tai läpinäkyvältä kuin perinteisesti on lainsäädännöltä meillä edellytetty.

Lisäksi tässä tullilakiesityksessä on ollut tarpeen huomioida kansallisessa lainsäädännössä tapahtuneet muutokset. Nykyinen tullilaki on alun perin vuodelta 94, ja lain rakenne ja sisältö muutenkin on muodostunut hajanaiseksi lakiin tehtyjen lukuisten muutosten takia. Tätäkin kautta tälle kokonaisuudistukselle on ollut selvä tarve.

Kuten jo aiemmin sanoin, lakiuudistuksen käsittelyn alkuvaiheessa eduskuntaan tuotu esitys vaikutti heikosti laaditulta ja valmistellulta. Itsekin sorruin aika vahvasti siihen arviointiin. Tämän käsittelyn kuluessa on kuitenkin tullut käsitys siitä, että itse asiassa tullilakiesitykseen sisältyvä kokonaisuus oli melko huolella laadittu, vaikka korjattavia asioita löytyi aika tavalla. Esimerkiksi perustuslakivaliokunnalla oli paljon huomautuksia, joista kaksi oli valtiosääntöoikeudellista. Esityksen perusteluissa olisi voinut ja olisi pitänyt avata moniakin asioita tai yksityiskohtia enemmän, mikä olisi helpottanut ymmärtämistä ja poistanut myös epäselvyyksiä itse sisällön osalta.

Tämä kaiken kaikkiaan lisäsi hallintovaliokunnassa tehtävää työtä. Jotta lainsäädännön valmistelu kaiken kaikkiaan olisi mahdollisimman huolellista, niin totean tähän liittyen yhden huomion — itse asiassa saman huomion, mihin edustaja Kari äskeisessä puheenvuorossaan kiinnitti huomiota. Nimittäin oli ja on erittäin valitettavaa, että Tullin toimivaltuuksia koskien esimerkiksi voimankäyttöä tai muuta sellaista toimintaa, jota tulisi vertailla suhteessa poliisiin ja Rajavartiolaitokseen, ei ilmeisestikään ollut laadittu riittävässä yhteistyössä näitten tahojen kanssa. Tästä tuli erittäin paljon palautetta valiokunnan kuulemisissa. Vertailu kaiken kaikkiaan oli erittäin haastavaa. Myös poliisilain ja rajavartiolaiton välillä oli moniakin eroja. Tiiviimpi yhteistyö valmisteluvaiheessa olisi voinut hälventää

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

epäluuloa sisältöä kohtaan ja ehkä myös auttaa kirjoittamaan joitakin kohtia selkeämmin. Tästä on syytä ottaa laajemminkin oppia.

Lainvalmistelun osalta myös kaksi muuta huomiota. On hyvä muistaa, että tullirikosten estämisestä, paljastamisesta ja selvittämisestä sekä tullirikoksista epäiltyjen syytteeseen saattamisesta säädetään Tullin rikostorjunnasta annetussa laissa, joka tuli voimaan jo viime vuoden kesäkuussa. EU:n tullikoodiksi, joka tulee voimaan 1.5.2016, annettiin jo joku vuosi sitten, mutta sitä täydentävät komissioasetukset annettiin vasta viime vuoden lopulla. On selvää, että se on vaikuttanut tullilakiesityksen antamisen aikatauluun, mutta sen sijaan esimerkiksi Tullin toimintavaltuuksia koskevan sääntelyn valmisteluun ja vertailuun poliisin ja Rajavartiolaitoksen toimivaltuuksien kanssa on ollut aika runsaastikin aikaa käytettävissä. Sitä aikaa ei ehkä riittävässä määrin lainvalmistelussa ole hyödynnetty.

Joka tapauksessa rohkenen sanoa, että eduskuntatyön pohjalta esillä oleva lakikokonaisuus on nyt erittäin huolella valmisteltu, ja haluan tässäkin antaa kyllä hyvin runsaat kiitokset, erityiskiitokset, HaVin, hallintovaliokunnan, valiokuntaneuvos Rinteelle. Tämän lakikokonaisuuden työstäminen on vaatinut mittavan työn. Yhdyn myös tässä edustaja Karin puheenvuoron näkemykseen siitä, että tämän lain toimivuutta on tietyllä tavoin seurattava ja katsottava tämän lain toimivuutta jatkossa.

Arvoisa puhemies! Aivan lyhyesti lopuksi. Tämän lakiuudistuksen käsittelyn yhteydessä törmättiin Tullin johtamiskokonaisuuden ongelmiin. Valiokunnalla ei tietenkään ole mahdollisuutta hakea ratkaisua niihin, mutta itse ymmärrän, että nykyinen Tullin johtamiskokonaisuuden hyvin ristiriitainen tilanne ei millään muotoa voi jatkua kovinkaan pitkään.

18.25 Pirkko Mattila ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä nyt on siis uudistus, jonka jälkeen uusi tullilaki vastaa sisällöllisesti pitkälti nykyistä tullilakia. Elikkä mitä tänään Tullissa tapahtuu, miten toimitaan, on samantyyppisen lainsäädännön tulosta. Niinpä mielestäni Tulli ansaitsee muutaman huomion tämän paljolti teknisluonteisiakin muutoksia sisältävän lain käsittelyn ohessa.

Vielä kiitos koko valiokunnalle ja valiokunnan neuvoksille tehdystä työstä. Yhdyn valiokunnan varapuheenjohtajan näkemyksiin näissä valiokuntakäsittelyissä esiin nousseista seikoista. Lain valmistelussa olisi tehtävä tiivistä yhteistyötä näitten olennaisten sidosryhmien kanssa, ja harmillisesti kiirettäkkin oli jonkin verran ilmassa tässä käsittelyssä.

Olen tyytyväinen siitä, että valiokunta kuitenkin tämän perusteellisesti pystyi käsittelemään ja yksimielisesti mietintöön on otettu huomio siitä, että jatkossa kiinnitetään huomiota tämän kokonaisuudistuksen toimivuuteen ja tuloksiin.

Mutta sitten itse Tullin toimintaan.

Olemme kuluneen vuoden aikana kuulleet uutisia Tullista, kuinka Tulli esimerkiksi pysäytti dynamiittia rajalle, Tulli takavarikoi suuren määrän kokaiinia tai kuinka Tulli toimi tehostetusti läntisillä rajanylityspaikoilla viime syyskuusta lähtien. Toisaalta Tullilla on selkeä fiskaalinen rooli, ja se on harmaan talouden torjuja. Rikoshyötynä takaisin saadut tulot tai veronmenetysten torjuminen ovat merkittäviä tuloutuksia valtiolle. Osaltaan Tulli siis näillä toimilla vahvistaa oikeusvaltioperiaatetta ja hallinnon läpinäkyvyyden periaatteita.

Tulli osallistuu PTR-yhteistyöhön yhtenä sisäisen turvallisuuden viranomaisena, ja sillä on tähän työhön myös toimivaltuuksia, kuten Tullin rikostorjunnasta on säädetty ja tässäkin mietinnössä siihen kiinnitetty huomiota. Sillä on myös rooli tuonnin ja viennin viranomaisena maamme satamissa, lentokentillä ja maarajoilla.

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

Tullista on moneksi, ja jos käännämme tämän toisinpäin, niin mitä tapahtuisikaan, jos Tullia ei olisi olemassa tai se ei toimisi kuten se nyt Suomessa toimii? Tullin toimintakyky on pitkälti kiinni tullimiesten ja muiden viranhaltijoiden tekevistä käsistä. Harmaan talouden torjuntaan budjetoiduista varoista on eduskunnan tehtävä pitää huolta.

Toivon Tullille mitä parhaita jatkoa ja toiminnan selkiyttämistä johtamisen osalta, niiltä osin kuin julkisuudessa on viime aikoina ollut, ja jatkoa tässä työssä, joka on lainsäädännön turvin jatkunut jo siitä, kun keisari Aleksanteri I hyväksyi vuonna 1812 ohjesäännön Suomen suuriruhtinaskunnan tullihallinnolle. Sittenhän meillä on ollut Tullihallitus ja nyt lopulta Tulli. Tästä vuodesta 1812 on pitkä matka vuoteen 2020, jonka loppuun mennessä on tarkoitus siirtyä sähköiseen tulli-ilmoittamiseen täysin, ja tähän myös myötäilee Sipilän hallitusohjelman tavoitteita digitalisaation hyödyntämisestä ja muun muassa siitä saatavaa asioinnin helpottumista.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 153/2015 vp sisältyvien 1.—15. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Eduskunta hyväksyi valiokunnan mietinnössä ehdotetun uuden, 16. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle liikennevakuutuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 123/2015 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 4/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 4/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

18.30 **Outi Mäkelä kok:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä on kyse siis liikennevakuutuslaista, joka valiokunnan käsittelyssä sai muutamia muutoksia. Asiantuntijakuulemisissa oli muutama epäkohta.

Ensimmäinen oli tämä, joka koski pyörätuoleja ja vastaavia kevytrakenteisia vammaisten liikkumisvälineitä. Niille siis ei ole vuoden 2016 alusta lukien voinut ottaa liikennevakuutusta, ja valiokunta on siis ehdottanut yksityiskohtaisissa perusteluissa, että "nämä monien vammaisten jokapäiväisen liikkumisen kannalta välttämättömät apuvälineet saadaan liikennevakuutusjärjestelmän piiriin", ja ehdottanut, että "kyseiset ajoneuvot vapautetaan selkeästi liikennevakuutuksen ottamisvelvollisuudesta ja niiden mahdollisesti aiheuttamat vahingot korvataan Liikennevakuutuskeskuksen toimesta". Tämä oli tärkeä seikka, joka kuulemisissa tuli esiin.

Lisäksi oli seikka, joka liittyi ajoneuvokilpailuihin. Aikaisemmin siis on ollut tämmöinen ajoneuvokilpailujen kuljettajanpaikkasuoja, joka valiokunnan mukaan tulisi säilyttää myös jatkossa — syystä, että kyseinen suoja on katsottu tarkoituksenmukaiseksi. Ilman

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

sitä moottoriurheilun harrastajien vakuutusturva heikkenisi olennaisesti ja kilpailutoiminnan kustannukset nousisivat vapaaehtoisten vakuutusten korkeampien vakuutusmaksujen myötä.

Täällä oli yhtenä asiana nostettu myös tämä tilastointi esiin. Asiantuntijakuulemisissa tuli esiin tavoite ajoneuvoluokkakokoaisten tilastotietojen saatavillaolosta. Valiokunnan näkemys oli, että pidettiin tärkeänä, että "asetuksella säädetään tarkemmin vuosittaiseen tilastoselvitykseen sisällytettävien tietojen sisällöstä siten, että selvitys on riittävän kattava ja yksityiskohtainen viranomaisten ja sidosryhmien tilastotietoja koskevien tarpeiden täyttämiseksi".

Näillä muutamilla muutoksilla, lisäyksillä ja täydennyksillä valiokunta tätä tuki. Miellemme tämä oli oikein hyvä ja kannatettava esitys.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 123/2015 vp sisältyvien 1.—11. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

6. Lakialoite laiksi alkoholilain 33 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 12/2016 vp Outi Mäkelä kok

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Keskustelu

18.33 **Outi Mäkelä kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyseessä on siis lakialoite laiksi alkoholilain 33 §:n muuttamisesta. Alkoholilainsäädäntöhän kieltää väkevän alkoholijuoman mainonnan, epäsuoran mainonnan ja muun myyminen edistämistoiminnan. Tästä voidaan poiketa alkoholijuomien valmistus-, vähittäismyynti- ja anniskelupaikoissa sekä tietoverkoissa, kun kyse on myyntihinnastosta.

Museolain mukaan museotoiminnan tavoitteena on puolestaan ylläpitää ja vahvistaa väestön ymmärrystä kulttuuristaan, historiastaan ja ympäristöstään ja museoiden tulee edistää kulttuuri- ja luonnonperintöä koskevan tiedon saatavuutta tallentamalla ja säilyttämällä aineellista ja visuaalista kulttuuriperintöä tuleville sukupolville, harjoittamalla siihen liittyvää tutkimusta, opetusta ja tiedonvälitystä sekä näyttely- ja julkaisutoimintaa.

Miten tämä nyt sitten liittyy tähän alkoholilakiin, niin sitä myötä, että Rajamäellä sijaitsee Altian tehtaitten yhteydessä vuodesta 1963 asti toiminut Altian tehdasmuseo eli viinamuseo, ja tämä museo on tähän mennessä saanut olla auki vain poikkeustapauksissa, sillä sen toiminnan on tulkittu rikkovan alkoholilainsäädäntöä tämän mainontapykälän osalta. Museoon on kerätty paitsi runsaasti aineistoa Altian tehtaan toiminnasta myös historiallista aineistoa alkoholin kulutuksesta ja myynnistä Suomessa. Tämän viinamuseon toiminta suhteessa alkoholilakiin on hyvin tulkinnanvaraista, eikä sen, että museossa on esillä esimerkiksi tehtaan omia tuotteita, pitäisi yksiselitteisesti leimata museon toimintaa mainon-

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

nalliseksi. Kyse on muun muassa siitä, että esillä on ollut alkoholituotepakkauksia ja on katsottu, että niillä on myös mainonnallinen merkitys.

Tämän suhteen, jos ajatellaan Altian tehtaan toimintaa, museo on myös esitellyt laajasti tehtaan muuta toimintaa. Tehtaan toimintahan on ollut hyvin laaja-alaista, ja siihen on kuulunut alkoholin valmistuksen lisäksi myös hiivan, parfyymien ja etikan tuotantoa. Museon kokoelmiin sisältyy lisäksi alkoholin myyntiin, kulutukseen ja muuhun toimintaan liittyvää historiallista aineistoa muun muassa kieltolain ja talvisodan ajoilta, ja on tuntunut todella erikoiselta, että koko museon toiminta on mielletty markkinoinniksi, kun kyse on näin laaja-alaisesta tehdastoiminnan esittelystä.

Tällä perusteella olenkin esittänyt, että eduskunta hyväksyisi lakiin muutoksen, joka alkoholilain 33 §:ään lisättäisiin, että tässä pykälässä säädettyjä alkoholin mainonnan ja markkinoinnin rajoitteita ei sovelleta alkoholin valmistukseen ja sen tuotannon historiaan liittyvään museotoimintaan, kun kyseinen toiminta noudattaa museotoiminnan periaatteita. Tämä koskisi nyt sitten tätä yksittäistapausta ja olisi hyvin pieni muutos, ja se voitaisiin toteuttaa esimerkiksi tämän alkoholilain uudistuksen yhteydessä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveystoimikuntaan.

7. Lakialoite laiksi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 13/2016 vp Hanna Sarkkinen vas ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

Keskustelu

18.36 Hanna Sarkkinen vas (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Mäkelä, Suomessa vuosittain noin 140 000 työntekijää kokee kärsivänsä työpaikkakiusaamisesta. Tämä on suhteessa kaksi kertaa enemmän kuin muissa Euroopan maissa. Silti viranomaiskäsitteilyyn tapauksia päätyy vain nelisensataa. Vieläkin harvemmin viranomaiset ryhtyvät toimiin. Kuitenkin asiantuntijoiden mukaan ristiriidat pitäisi ratkoa työpaikoilla mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Häirinnän ja kiusaamisen selvittely oikeussalissa on kaikille raskasta, eikä näissä prosesseissa yleensä ole voittajia.

Lakialoitteeni koskee työpaikan sovittelumenettelyn laajentamista. Nykyinen työsuojeluvallonnasta ja työpaikan työsuojelutoiminnasta annettu laki, niin sanottu työsuojelun valvontalaki, ei anna työsuojeluviranomaiselle ja -tarkastajalle toimivaltuutta määrätä häirintätapausta sovitteluun, jos työnantaja tai työntekijät eivät myönnä työpaikalla tapahtuvaa häirintää ja kiusaamista.

Lakialoitteessani esitän, että viranomaisilla olisi valtuus määrätä kiusaamistapausta sovitteluun. Lakialoitteessa tarkoitettu, sovittelun tuloksena syntynyt sopimus voitaisiin vahvis-

Pöytäkirja PTK 38/2016 vp

taa yhdenvertaisuuslain 20 §:n mukaisesti yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnassa ja panna täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio.

Sovittelu on konfliktinhallintamenetelmä, jossa puolueeton ulkopuolinen henkilö, sovittelija, auttaa riidan osapuolia erityisen sovittelumenettelyn avulla löytämään molempia osapuolia tyydyttävän ratkaisun. Sovittelija ei ratkaise osapuolten ongelmaa mutta toimii sovinnon mahdollistajana. Häirintää ja kiusaamista voi olla monenlaista, ja pahimmillaan ne aiheuttavat vaaraa työntekijöiden terveydelle. Sovittelu ei tietenkään sovi kaikkiin, varsinkaan vakaviin tilanteisiin, mutta olisi joissain tapauksissa sopiva matalan kynnyksen tapa puuttua työpaikkakiusaamiseen.

Arvoisa puhemies! Vaikka tällä aloitteella ei saada koko työpaikkakiusaamisongelmaa ratkaistua, olisi sovittelu hyvä lisä työsuojelun keinovalikoimaan. Häirintä ja kiusaaminen työpaikoilla ovat liian yleisiä. Tarvitsemme kaikki keinot, jotta ongelmat saadaan ratkottua ajoissa ja suomalaiset voivat keskittyä työpaikoillaan työntekoon.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

8. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on tiistaina 19.4.2016 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 18.39.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola